

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Pagėgių miesto vietos veiklos grupė

Atnaujinta 2022-01-11

Patvirtinta 2022 m. sausio mėn. 11 d.

Visuotinio narių susirinkimo Nr. VS-1

Pagėgių miesto vietos plėtros 2014–2020 m. strategija

**Pagėgiai
2016 m.**

Turinys

1. Įvadas	3
2. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis.....	4
3. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė.....	9
3.1. Teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė	9
3.2. Teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė (SSGG)	19
3.3. Teritorijos plėtros poreikiai	24
4. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas.....	25
4.1. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai	25
4.2. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai.....	26
4.3. Integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas	34
5. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas	35
6. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas.....	38
6.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etapai	38
6.2. Veiksmų planas.....	39
7. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka	44
7.1. Miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną.....	44
7.2. Veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atranka.....	45
7.3. Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka.....	46
7.4. Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra.....	47
8. Vietos plėtros strategijos finansinis planas.....	48
PRIEDAI.....	52
VPS priedų sąrašas.....	53

1. Įvadas

Vietos plėtros strategiją parengusi miesto VVG

Pagėgių miesto vietos plėtros 2014–2020 m. strategiją (toliau – VPS) parengė Pagėgių miesto vietos veiklos grupė (toliau – VVG). VVG yra asociacija, įkurta 2015 m. Jos kūrimo iniciatorius - Pagėgių savivaldybė.

Steigiant VVG, formuojant jos narius ir planuojant veiklą buvo laikomasi Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių, kurios patvirtintos LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 (toliau – Rengimo taisyklės), reikalavimų.

Pagėgių miesto VVG vadovaujasi Partnerystės sutarties 1.5.1 skyriuje nustatytu horizontaliuoju partnerystės principu, 1.5.2 skyriuje nustatytu horizontaliuoju vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu ir Partnerystės sutarties 1.5.4 skyriuje nustatytu horizontaliuoju jaunimo principu.

VVG turi 10 narių. Tai Pagėgių mieste veiklą vykdančių trijų sektorių partneriai:

1) bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės organizacijos (Informacijos analizės asociacija, Lietuvai pagražinti draugijos Pagėgių skyrius, Pagėgių savivaldybės neįgaliųjų draugija, bendrija „Pagėgių vaivorykštė“, Pagėgių pasieniečių asociacija, asociacija „Pagėgių bendruomenė“);

2) įmonės (UAB „Riklaiva“, Pagėgių kredito unija, IĮ „Gitonis“);

3) savivaldybės tarybos deleguoti asmenys (Mečislavas Ramanauskas tarybos narys, Loreta Chasijeva ir Dainora Butvydienė).

VVG narių sąrašas pateiktas VPS 1 priede.

VVG turi kolegialų valdymo organą – valdybą iš 9 narių kuriame partneriams atstovauja vienodas skaičius (po 3) valdymo organo narių. Valdybą sudaro abiejų lyčių asmenys, ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 proc. Valdyboje 4 vyrai (44,44 proc.) ir 5 moterys (55,56proc.), 1 valdybos narys yra 28 metų amžiaus (t.y. jaunesnis negu 29 metų). VVG įstatuose numatyta, kad valdybos nariais gali būti partnerių deleguoti nariai, tiesiogiai susiję su Pagėgių miestu (t.y. gyvena arba dirba Pagėgių mieste). VVG valdybos narių sąrašas pateiktas VPS 2 priede.

VVG įstatuose įtvirtinta, kad priimant ne mažiau kaip 50 proc. balsų tenka partneriams, kurie nėra viešosios valdžios institucijos. Suformuotoje valdybojeminėtiems partneriams tenka 66,67 proc. balsų (įstatų 59 punktą, žr. 6 VPS priedą).

VVG įstatai taip pat numato, kad vykdant veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai ir bus atsižvelgta į jaunimo grupių situaciją bei poreikius (įstatų 60-62 punktai).

VVG pirmininkas Vaidas Valauskas yra įgijęs aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, turi patirties rengiant ir įgyvendinant strateginio planavimo dokumentus, susijusius su Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos valdymu ir panaudojimu ir (žr. 9 VPS priedą, vadovo CV).

Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas – spręsti konkrečias Pagėgių miesto socialines, ekonomines problemas ir prisidėti prie miesto plėtros, išnaudojant partnerystės tarp skirtingų sektorių potencialą bei skatinti glaudesnius miesto ir kaimo ryšius.

Pagėgių miesto vietos veiklos grupės kontaktiniai duomenys:

Adresas: Vilniaus g. 46, Pagėgiai
Įmonės kodas: 304070383
VVG pirmininkas: Vaidas Valauskas, tel. +370 689 49 088
Solveiga Vitkutė, tel. +370 690 10 417, el. p.
Asmuo ryšiams: solveiga_vitkute@yahoo.com

2. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis

➤ Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija

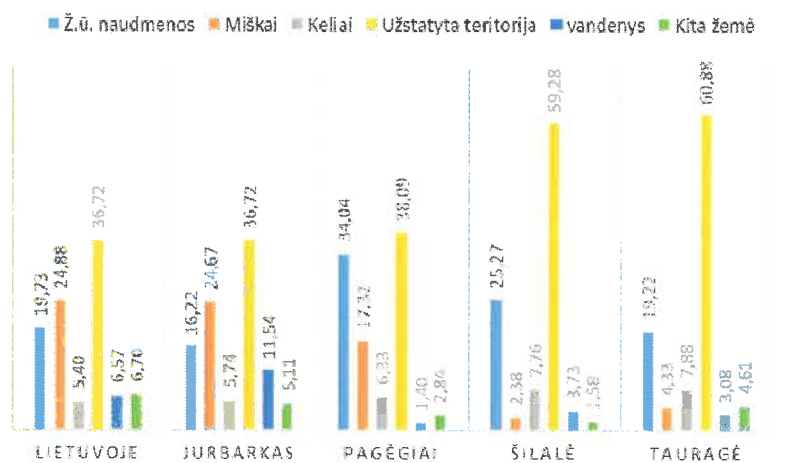
Vietos plėtros strategija bus įgyvendinama Pagėgių miesto teritorijoje. Pagėgių miestą sudaro Pagėgių savivaldybės, kuri yra viena iš 4 Tauragės apskrities savivaldybių administracinis centras. Pagėgių savivaldybė rytuose ribojasi su Jurbarko rajono savivaldybe, šiaurėje - su Tauragės rajono savivaldybe, šiaurės vakaruose su Šilutės rajono savivaldybe, o pietuose ją nuo Rusijai priklausančio Karaliaučiaus krašto (Kaliningrado srities) 40 km juosta skiria Nemunas. Pagėgiai išsidėstę Lietuvos vakaruose, pietvakarinėje Tauragės apskrities dalyje. Pagėgių miestą kerta krašto automobilių kelias Klaipėda – Šilutė – Pagėgiai – Jurbarkas – Kaunas (Nr. 141). Nuo Tauragės miesto Pagėgius skiria 30 km, Šilutės – 40 km, o Klaipėdos – 90 km atstumas.

2.1 pav. Pagėgių miesto teritorija

Šaltinis: <https://www.google.lt/maps/>

2015 m. duomenimis, Pagėgių miestas užima 4,3 km² plotą¹. Didžiąsą dalį (38,1 proc.) Pagėgių miesto žemės fondo struktūroje sudaro užstatyta teritorija (žr. VPS 3.1 dalį).

2.2 pav. Bendro miestų žemės ploto struktūra 2015 m., proc.

Šaltinis. VĮ Valstybės žemės fondas, www.zis.lt

¹Lietuvos Respublikos žemės fondo 2015 m. duomenys, pateikiami Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybės įmonės „Valstybės žemės fondas“ (žr. interneto svetainę https://zis.lt/wp-content/uploads/2015/06/ZF_2015.pdf).

Pagėgių miesto teritorijos struktūra pagal žemės paskirtį iš regiono miestų išsiskiria palyginti didele dalimi žemės ūkio naudmenų (žr. 2.2 pav.). Užstatytos teritorijos plotas panašus kaip vidutiniškai šalies miestuose ir Jurbarko mieste, tačiau beveik perpus mažesnis nei Šilalėje ar Tauragėje. Pagėgių mieste vandenys sudaro tik 1,4 proc. viso ploto, kai aplinkiniuose miestuose ši dalis svyruoja nuo 3,08 iki 11,54 proc. miestų teritorijos.

Atlikta vietos gyventojų apklausa atskleidė, kad gyvenamosios vietovės bruožai, kuriais labiausiai didžiuojasi Pagėgių miesto gyventojai yra: 1) bendras miesto vaizdas, viešųjų erdvių (skverų, parkų, vaikų žaidimo aikštelių) būklė (28,0 proc. respondentų); 2) miesto jaukumas ir patogumas gyventi (17,0 proc.); 3) miesto geografinė padėtis (15,0 proc.); 4) krašto istorijos paveldas (9,6 proc.); 5) Krašto gyvoji kultūros tradicija ir dabartinis vietos kultūros gyvenimas (9,1 proc. respondentų).²

Apklausoje dalyvavusių 80,2 proc. respondentų nurodė pritariantys teiginiui, kad Pagėgių miestas yra kompaktiškas, jame patogiu gyventi, čia vieni kitus pažįsta, todėl vyrauja psichologiškai šilti, kaimyniški santykiai.³

VVG teritorija – Pagėgių miestas – yra 2014 – 2020 m. tikslinė teritorija.

➤ Pagėgių miesto gyventojai

Pagėgių mieste 2015 m. pradžiojeiš viso buvo 1863 gyventojai, kas sudarė 1,8 proc. Tauragės regiono ir 0,06 proc. Lietuvos gyventojų skaičiaus. Per 2011–2014 m. laikotarpį Pagėgių miestegyventojų skaičius sumažėjo 3,6 proc.

Gyventojų tankumas. Gyventojų tankumas 2015 m. duomenimis Pagėgių mieste nėra didelis (430 gyv./km²), palyginus su kitais regiono miestais (Jurbarko mieste – 821 gyv./km², Šilalėje – 1594 gyv./km², Tauragėje – 1658 gyv./km²).⁴ Visos šalies vidutinis gyventojų tankumas miestuose siekia 1154 gyv./km². Palyginti mažą VVG teritorijos gyventojų tankumą lemia tai, jog Pagėgių mieste yra sąlyginai nedaug daugiabučių namų.

Gyventojai pagal lytį. VVG teritorijoje vyrų ir moterų santykis buvo mažiau palankus nei šalyje ar Tauragės regione, tačiau nuo 2011 iki 2014 m. šis santykis keitėsi pusiausvyros linkme. 1 tūkst. vyrų tenkančių moterų skaičius per šį laikotarpį sumažėjo nuo 1274 iki 1227.⁵ (Šalyje 2014 m. šis rodiklis buvo 1171 moteris 1 tūkst. vyrų, o Tauragės regione – 1130 moterų 1 tūkst. vyrų).⁶

Gyventojai pagal amžiaus grupes. 2015 m. Pagėgių mieste vaikų iki 15 m. dalis bendroje gyventojų struktūroje sudarė 15,0 proc. ir buvo didesnė nei Tauragės apskrityje, Lietuvoje ir daugumoje Tauragės apskrities miestų – savivaldybių centrų (žr. 2.3 pav.). Tiesa, 2015 m. lyginant su 2011 m., vaikų dalis gyventojų struktūroje sumažėjo 1,2 proc. punkto. Pagėgių mieste, lyginant su Tauragės apskrities miestų-savivaldybių centrų ir šalies rodikliais, yra didesnė jaunimo nuo 15 iki 29 m. dalis (2011–2015 m. laikotarpiu ši dalis padidėjo 1,8 proc. punkto). Tuo tarpu 65 m. ir vyresnių gyventojų dalis gyventojų struktūroje yra tokia pati kaip Lietuvoje ir nedaug skiriasi nuo situacijos daugumoje Tauragės apskrities miestų – savivaldybių centrų.⁷

² Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

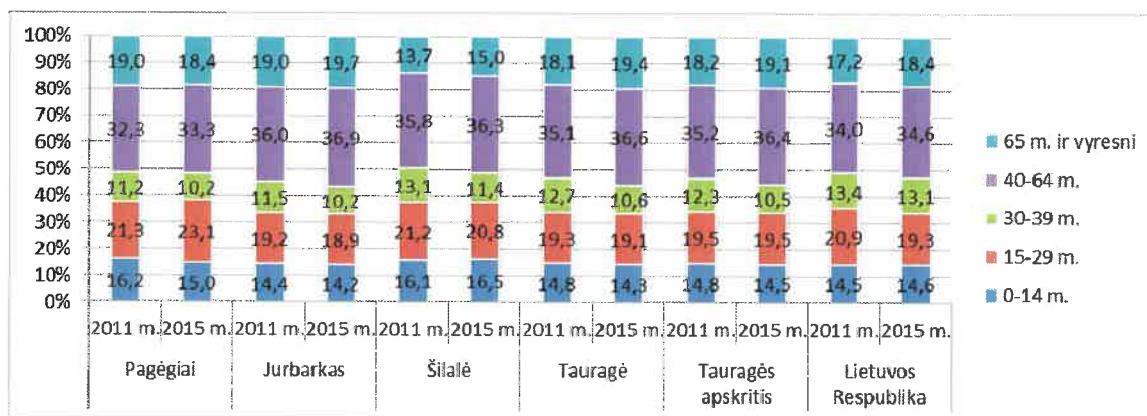
³ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

⁴ Apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento 2015 m. duomenis apie gyventojų skaičių (ir Lietuvos Respublikos žemės fondo 2015 m. duomenis apie miestų plotą, kurie pateikiami Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybės įmonės „Valstybės žemės fondas“ (žr. interneto svetainę https://zis.lt/wp-content/uploads/2015/06/ZF_2015.pdf).

⁵ Apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis.

⁶ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

⁷ Apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis.

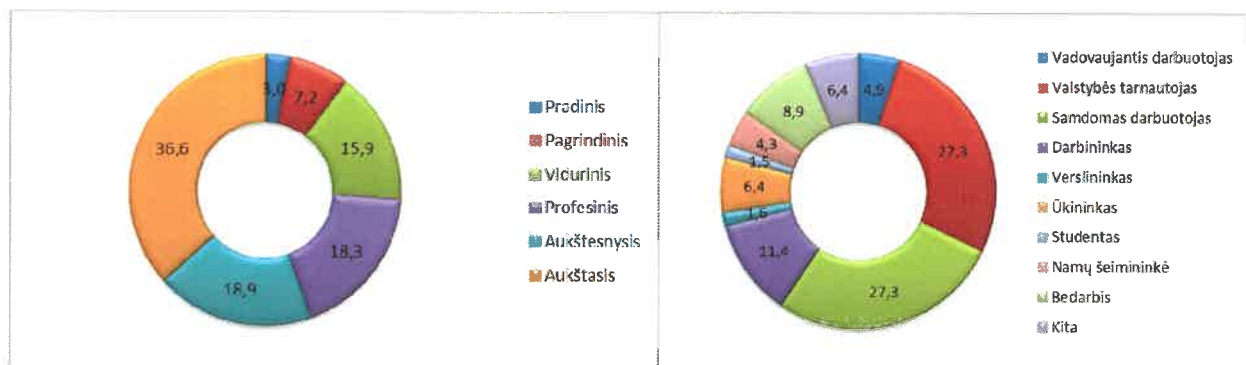

2.3 pav. Gyventojai pagal amžiaus grupes, pasiskirstymas proc.

Gyventojų išsilavinimas. 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis, aukštąjį išsilavinimą turėjo 12 proc. Pagėgių miesto gyventojų. Tai mažiausias rodiklis tarp Tauragės regiono miestų ir dvigubai mažesnis nei šalies vidurkis (26 proc.). Didžiausią Pagėgių miesto gyventojų dalį (29,7 proc.) sudaro vidurinį išsilavinimą turintys gyventojai. Dar daugiau kaip trečdalį (39,7 proc.) sudaro gyventojai turintys pagrindinį ir pradinį išsilavinimą (šalyje – 24,8 proc., Tauragės regione – 32,3 proc.).⁸

Pagėgių miesto gyventojai - anketinės apklausos dalyviai.

Rengiant VPS buvo apklausti 342 Pagėgių miesto gyventojai, iš kurių 28,4 proc. vyrai ir 71,6 proc. – moterys.⁹ Respondentų charakteristikos pagal išsilavinimą ir pareigas arba pagrindinį užsiėmimą pateiktos 2.4 paveiksle.

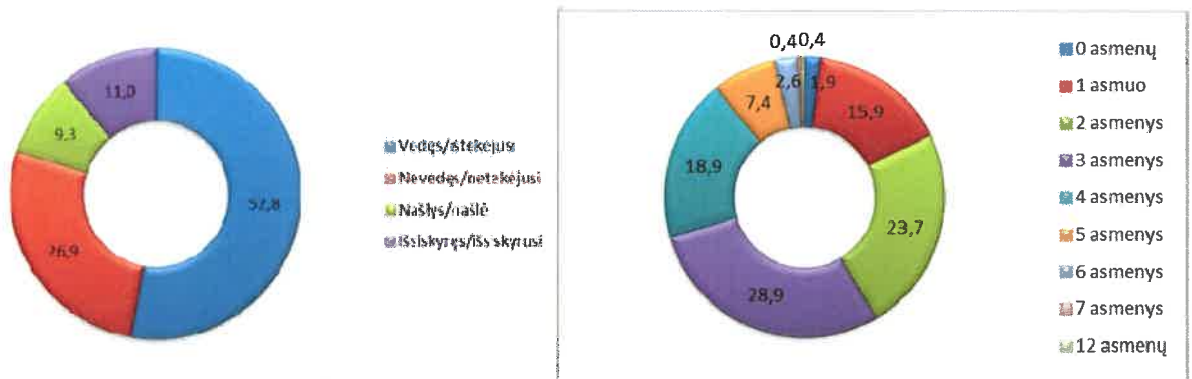
2.4 pav. Respondentų išsilavinimas ir pareigos arba pagrindinis užsiėmimas

Kaip matyti iš 2.4 paveikslo, didžiausios dalies anketinėje apklausoje dalyvavusių respondentų išsilavinimas – aukštasis, tačiau pakankami atstovaujami ir gyventojai, turintys aukštesnįjį, vidurinį ir profesinį išsilavinimą. Didžiausią dalį apklaustųjų sudaro asmenys, dirbantys samdomą darbą ir valstybės tarnautojai. Reikšmingą apklaustųjų dalį (daugiau kaip 10 proc.) sudaro darbininkiškų profesijų atstovai. Apklausos rezultatuose atsispindi darbo neturinčių asmenų, taip pat įvairius kitus užsiėmimus turinčių gyventojų nuomonė (žr. 2.4 pav.).

24,1 proc. respondentų nurodė savo šeimose turintys bedarbių. Dauguma iš šių asmenų (73,1 proc.) nurodė šeimose turintys po vieną bedarbį; 15,4 proc. pažymėjo, jog jų šeimose yra 2 nedirbantys asmenys, 10,3 proc. šeimose – 3 bedarbiai ir 1 asmens šeimoje – 4 bedarbiai.

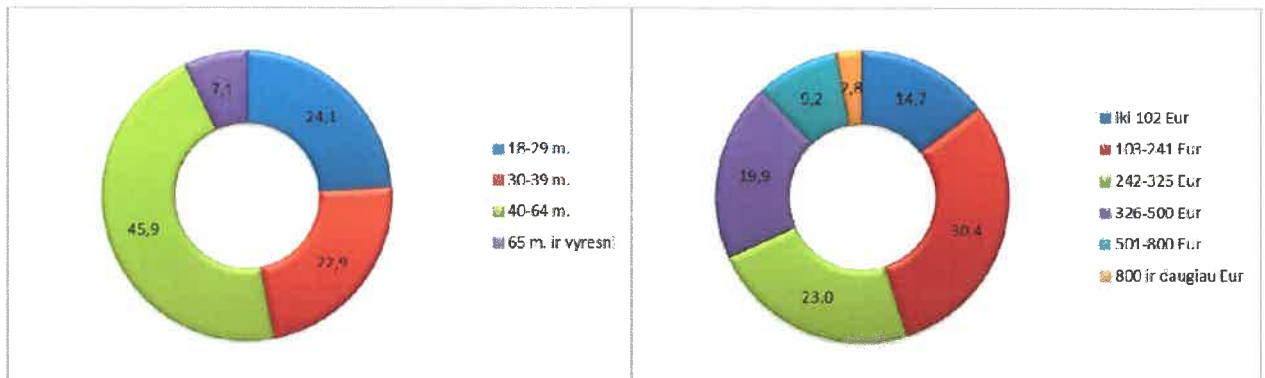
⁸ Apskaičiuota pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenis.

⁹ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Anketos suvestiniai duomenis pateikiami VPS 5 priede.

2.5 pav. Šeimyninė padėtis ir kartu gyvenančių asmenų skaičius

Maždaug pusė respondentų – vedę (ištekęsios), dažniausiai respondentai nurodė turintys 2 arba 3 šeimos narius; pakankamai reikšminga dalis respondentų turi 4 šeimos narius (žr.2.5 pav.).

2.6 pav. Respondentų amžius ir pajamos

Apklausoje išreikšta įvairių amžiaus grupių respondentų nuomonė. Didžiausią respondentų grupę, sudaro asmenys nuo 40 iki 64 m. amžiaus (žr. 2.6 pav.). Apie penktadalį apklaustųjų yra jauni 30-39 m. asmenys. Jaunimas iki 29 m. anketinėje apklausoje dalyvavo taip pat aktyviai. Apklausoje pakankamai atstovaujami ir asmenys virš 65 m. amžiaus. Vos ne pusė - 45,1 proc. apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, jog jų pajamos yra iki 241 Eur, o tai reiškia, kad šie asmenys gyvena žemiau skurdo ribos.

Svarbu paminėti, kad didžioji dauguma (75,0 proc.) apklaustų vietos gyventojų įsitikinę, jog gyvenimas Pagėgių mieste ateityje gerės. Pozityvios gyventojų nuostatos ateities atžvilgiu leidžia drąsiau planuoti veiklas, į kurias galėtų įsitraukti vietos gyventojai ir, kurios leistų mažinti socialinę atskirtį bei didinti gyventojų užimtumą. Kita vertus, verta atkreipti dėmesį į respondentų ateities planus, kuriais jie pasidalino anketavimo metu. 7,1 proc. apklaustųjų nurodė, kad per artimiausius 5 metus jie ketina išvykti iš Pagėgių; 33,7 proc. nurodė dar nesantys apsisprendę. Kad ir toliau gyvens Pagėgiuose, nurodė 59,1 proc. respondentų.

➤ Tikslinės gyventojų grupės, į kurias orientuota vietos plėtros strategija

Parengtos VPS veiksmai orientuoti tikras tikslines grupes.

1.VPS 1.1.1 veiksmo „Informacijos apie bendrąsias socialines paslaugas teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant“ ir VPS 1.1.2 veiksmo „Bendrujų socialinių ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (maitinimo, transporto, asmeninės higienos, pagalbos į namus ir kt.) pasitelkiant savanorius teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams“ tikslinės grupės yra:

- 1.1. Socialinę atskirtį patiriantys darbingi Pagėgių miesto gyventojai;
- 1.2. Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

2. VPS 1.1.3 veiksmo „Vaikų priežiūros ir užimtumo paslaugų teikimas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, sudarant sąlygas suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus“ tikslinė grupė yra:

2.1. Vaikus auginančios Pagėgių miesto gyventojų šeimos.

3. VPS 1.2.1 veiksmo „Darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimas organizuojant neformaliojo švietimo veiklas ir savipagalbos grupes“ tikslinės grupės yra:

3.1. Socialinę atskirtį patiriantys darbingi Pagėgių miesto gyventojai;

3.2. Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

4. VPS 1.2.2 veiksmo „Neaktyvių darbingų asmenų, sergančių priklausomybės ligomis, reabilitacija ir reintegracija į darbo rinką, teikiant psichologines paslaugas ir ugdant praktinius darbo įgūdžius“ tikslinė grupė yra:

4.1. Sergantys priklausomybės ligomis socialinę atskirtį patiriantys darbingi Pagėgių miesto gyventojai.

5. VPS 2.1.1 veiksmo „Mentorystės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų paieškos ir kt.) teikimas verslą pradėdantiems asmenims“ tikslinės grupės yra:

5.1. Darbingi bedarbiai ir neaktyvūs (nedirbantys ir neieškantys darbo) gyventojai;

5.2. Kiti nei 5.1. punkte nurodyti darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;

5.3. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai – verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose;

5.4. Ne anksčiau kaip prieš 1 m. iki projektinio pasiūlymo pateikimo vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

6. VPS 2.1.2 veiksmo „Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradėdantiems asmenims) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas“ tikslinės grupės yra:

6.1. Darbingi bedarbiai ir neaktyvūs (nedirbantys ir neieškantys darbo) gyventojai iki 29 m.;

6.2. Kiti nei 6.1. punkte nurodyti darbingi gyventojai iki 29 m., kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;

6.3. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai – verslininkai iki 29 m. amžiaus, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose;

6.4. Ne anksčiau kaip prieš 1 m. iki projektinio pasiūlymo pateikimo vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

3. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė

3.1. Teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė

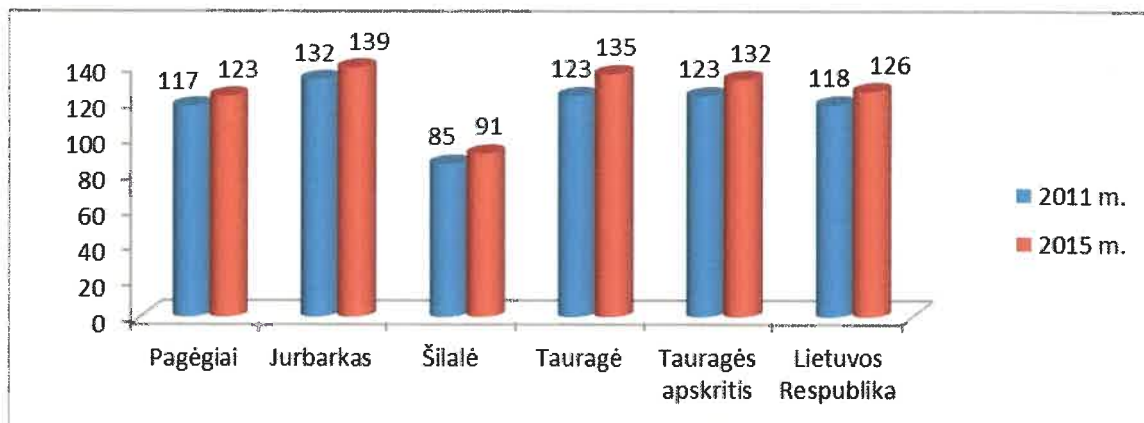
Šioje dalyje aprašomi svarbiausi socialinei, ekonominei, demografini VVG teritorijos būklei įtaką darantys teigiami ir neigiami veiksniai ir jų tarpusavio sąsajos.

Pagėgių miesto teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizei atlikti buvo panaudoti Lietuvos statistikos departamento ir Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys, taip pat informacija, VVG užsakymu gauta iš Lietuvos darbo biržos Tauragės skyriaus, Tauragės apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Tauragės poskyrio. Analizei panaudoti 2011 m. ir turimi naujausi, 2014 m. arba 2015 m. duomenys. Pagėgių miesto duomenys šiame skyriuje lyginami su Tauragės regiono miestų – savivaldybių centru, Tauragės regiono ir šalies duomenimis. Tais atvejais, kuomet Pagėgių miestoduomenų nebuvo įmanoma gauti, analizuojami Pagėgių savivaldybės rodikliai, juos palyginant su Tauragės apskrities savivaldybių, Tauragės regiono ir šalies rodikliais. Vystymosi poreikių ir galimybių analizė papildyta Pagėgių miesto gyventojų ankėtinės apklausos rezultatais.

➤ VVG teritorijos socialinė situacija

Gyventojų kaitos tendencijos. Pagėgių miestogyventojų skaičius 2011–2015 m. laikotarpiu sumažėjo nuo 1961 iki 1863, t.y. 5,0 proc. Gyventojų mažėjimo tempas buvo lėtesnis nei Tauragės regione (miesto gyventojų minėtu laikotarpiu čia sumažėjo 6,7 proc.), tačiau situacija buvo mažiau palanki lyginant su šalies situacija (gyventojų miestuose sumažėjo 3,7 proc.). Lyginant Pagėgių miesto ir visos Pagėgių savivaldybės gyventojų kaitos tendencijas, mieste situacija yra geresnė, nes visoje savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu gyventojų mažėjimo tempas buvo ženkliai spartesnis ir siekė 8,6 proc.¹⁰

Demografinės senatvės koeficientas 2015 m. (65 m. ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Pagėgių mieste buvo mažesnis nei šalyje ar Tauragės apskrities miestuose – savivaldybių centruose (žr. 3.1 pav.), tačiau lyginant su 2011 m., turėjo tendenciją didėti. Šios tendencijos panašios kaip ir lyginamose teritorijose.

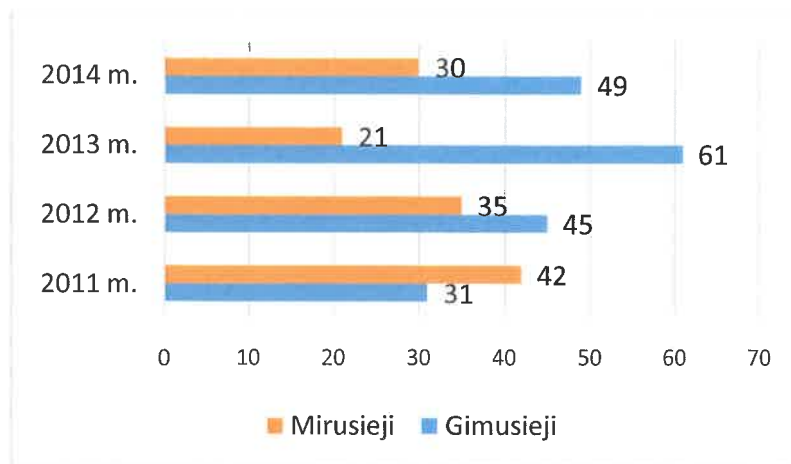

3.1 pav. Demografinės senatvės koeficientas

Gyventojų skaičiaus pokyčiams Pagėgių mieste įtakos turėjo natūrali gyventojų kaita ir migracija. Pagėgių mieste, skirtingai nei Tauragės regione ir šalyje, 2012–2014 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita buvo teigiama (žr. 3.2. pav.).¹¹ Bendro gyventojų skaičiaus mažėjimą nulėmė neigiami migracijos srautai. Nors Pagėgių savivaldybėje migracijos srautai 2011–2014 m. ir mažėjo, visu šiuo periodu migracijos saldo išlieka neigiamas. Šios tendencijos nesiskiria nuo visos šalies tendencijų.

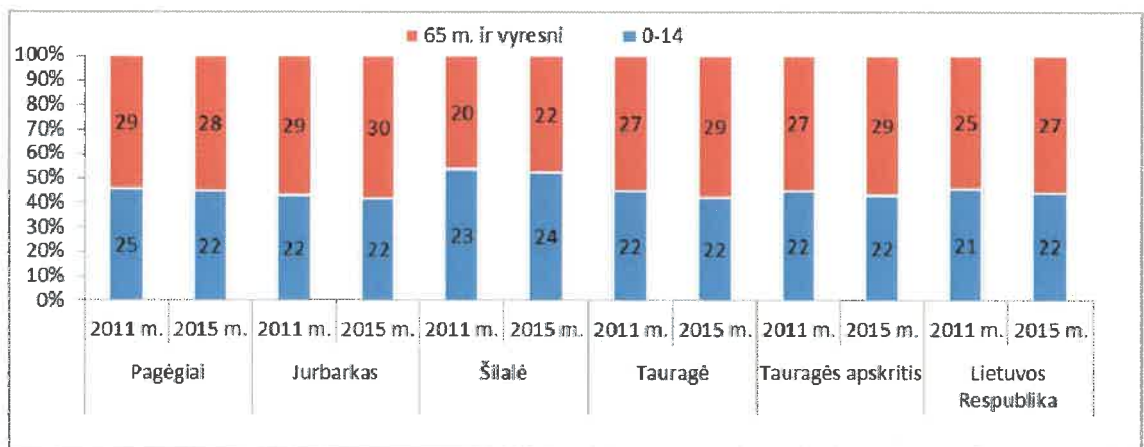
¹⁰ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

¹¹ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

3.2. pav. Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičius Pagėgių mieste

Išlaikomi asmenys. 2015 m. Pagėgių mieste šimtui 15-64 m. amžiaus gyventojų teko 50 išlaikytinių (0-14 m. amžiaus bei 65 metų ir vyresni gyventojai).¹² Žr. 3.3. pav. Šis rodiklis panašus kaip ir Tauragės apskrities (51 išlaikytinis miestų teritorijoje) bei Lietuvos (49 išlaikytiniai miesto teritorijoje). 2015 m., kaip ir 2011 m. Pagėgių mieste išlaikomo 65 m. ir vyresnių gyventojų amžiaus žmonių koeficientas buvo didesnis nei vaikų iki 14 m. Šiuo požiūriu situacija panaši kaip ir šalyje bei daugumoje Tauragės apskrities miestų – savivaldybių centru.

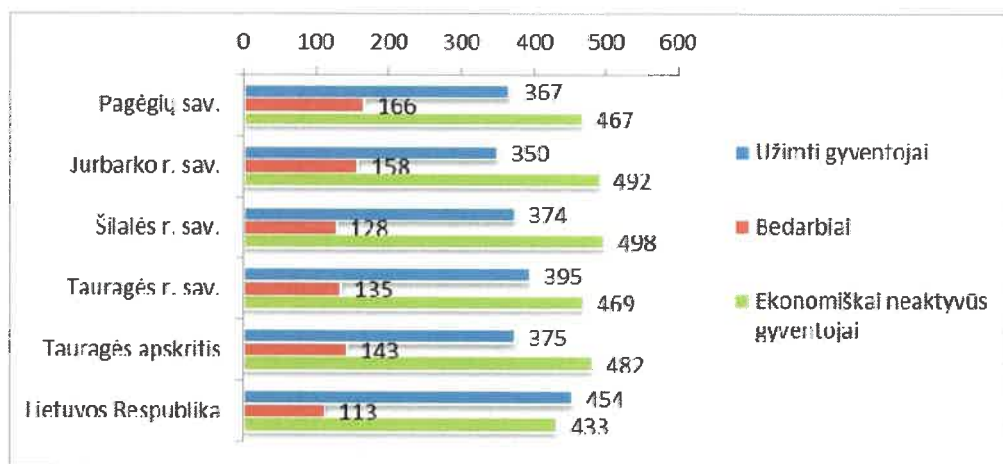

3.3. pav. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas

Gyventojų ekonominis aktyvumas. Analizuojant 15 m. ir vyresnių gyventojų sudėtį pagal ekonominį aktyvumą, Pagėgių savivaldybėje 2011 m. buvo 2917 užimtų gyventojų, 1319 bedarbių ir 3705 ekonomiškai neaktyvūs gyventojai. Lyginant pagal tai, kiek 1 tūkst. 15 m. ir vyresnių gyventojų tenka užimtų gyventojų, bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų, Pagėgių savivaldybės rodikliai yra mažiau palankūs nei Tauragės apskrities ar šalies (žr. 3.4 pav.). Pagėgių savivaldybės 15 m. ir vyresnių gyventojų struktūroje ekonomiškai neaktyvūs buvo 46,7 proc. (Tauragės apskrityje – 48,2 proc., šalyje – 43,4 proc.).¹³

¹² Apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis.

¹³ Lietuvos Respublikos 2011 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenys.

3.4. pav. Gyventojų ekonominis aktyvumas

Pagėgių mieste 2014 m. buvo 118 bedarbių, iš kurių 39 proc. sudarė bedarbiai iki 40 m. amžiaus (2011 m. – 44,6 proc.). Nuo 2011 m. registruotų bedarbių skaičius pakito nežymiai (2011 m. – 112).¹⁴ Analizuojamu laikotarpiu visoje šalyje stebima registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimo tendencija (30 proc.). Visame Tauragės regione analizuojamu laikotarpiu bedarbių skaičius mažėjo daug lėčiau – 16 proc.

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. Pagėgių savivaldybės gyventojų struktūroje 2011 m. didžiausią dalį (29,5 proc.) sudarė gyventojai, kurių pagrindinis pajamų šaltinis – kitų asmenų išlaikymas. Tauragės apskrityje tokių asmenų dalis sudarė 29,7 proc., o Lietuvoje – 27,52 proc. (žr. VPS 3 priedą).¹⁵ Antrą pagal dydį gyventojų grupę (25,6 proc.) sudarė asmenys, kurių pagrindinis pajamų šaltinis – darbo užmokestis (Tauragės apskrityje tokių asmenų buvo 27,2 proc., o Lietuvoje – 35,9 proc.). Trečios pagal dydį Pagėgių savivaldybės gyventojų grupės (23,9 proc.) pagrindiniu pajamų šaltiniu buvo pensija (tokių asmenų dalis panaši ir Tauragės apskrityje – 25,2 proc. bei šalyje – 23,5 proc.). Pagėgių mieste 2014 m. buvo 438 senatvės pensiją gaunantys gyventojai, iš jų 345 (78,8 proc.) – 65 m. ir vyresni asmenys. Senatvės pensiją gaunančių Pagėgių miesto gyventojų skaičius nuo 2011 m. sumažėjo 32 gyventojais.

Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai.

2014 m. Pagėgių mieste buvo 380 asmenų, gaunančių paramą maisto produktais iš intervencinių atsargų, kai 2011 m. – 507 asmenys.¹⁶ Nors tokių paramos gavėjų per tris metus sumažėjo net ketvirtadaliu, tačiau jų skaičius vis tiek išlieka didelis – 20,1 proc. visų Pagėgių miesto gyventojų.

Pagėgių mieste 2014 m. buvo 16 socialinės rizikos šeimų ir jose augo 33 vaikai.¹⁷ Per pastaruosius 4 metus tokių šeimų skaičius praktiškai nekito, o šiose šeimose augančių vaikų skaičius išaugo 32,0 proc. (2011m. – 25). Tiek 2011 m, tiek 2014 m. visos šios šeimos turėjo mažamečių vaikų iki 7 m. amžiaus, taip pat 7-13 m. amžiaus vaikų. Lyginant pagal socialinės rizikos šeimų ir vaikų jose skaičių, Pagėgių miesto situacija prastesnė nei visos Pagėgių savivaldybės, Tauragės apskrities ar šalies. (Pvz., šalyje 2011–2014 m. laikotarpiu vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose skaičius sumažėjo 11,0 proc., Tauragės regione – 16,0 proc. Socialinės rizikos šeimų skaičius sumažėjo atitinkamai 9,0 ir 13,0 proc.).¹⁸

VVG teritorijoje santykinai didelė gyventojų dalis gauna socialines pašalpas (žr. 3.5 pav.). 2014 m. Pagėgių mieste pašalpas gavo 328 asmenys. 2014 m. lyginant su 2011 m., socialinę pašalpą gaunančių gyventojų skaičius sumažėjo 26,3 proc., tačiau socialinę pašalpą gaunančių gyventojų dalis, skaičiuojant nuo visų gyventojų, išliko 3,5 karto didesnė nei vidutiniškai šalyje ir

¹⁴ Lietuvos darbo biržos Tauragės skyriaus duomenys. Žr. VPS 8 priedą.

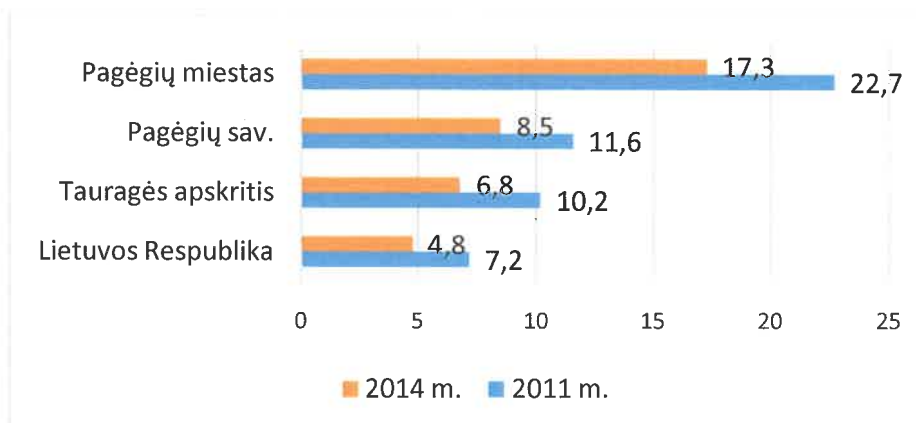
¹⁵ Lietuvos Respublikos 2011 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenys.

¹⁶ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys.

¹⁷ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

¹⁸ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

2,5 karto didesnė nei vidutiniškai regione. Lyginant Pagėgių miesto situaciją su viso Pagėgių savivaldybės, matome, kad pašalpas gaunančių gyventojų koncentracija savivaldybės centre – Pagėgių mieste – yra dvigubai didesnė.¹⁹

3.5 pav. Gyventojų, gaunančių socialinę pašalpa, dalis nuo visų gyventojų, proc.

Pašalpų gavėjų skaičiaus mažėjimas lėmė ir ženklų išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimą: paramos suma, išmokėta Pagėgių miesto gyventojams sumažėjo 35,4 proc., nuo 156,4 tūkst. eurų 2011 metais iki 101,0 tūkst. eurų 2014 metais.

Pagėgių mieste 2014 m. buvo 234 asmenys su negalia (14 negalių turintys asmenys buvo vaikai iki 18 m. amžiaus), kai 2011 m. – 205 asmenys (iš jų 17 asmenų – vaikai iki 18 m. amžiaus), taigi per 3 metus neįgalių asmenų skaičius Pagėgių mieste išaugo 14,1 proc.²⁰

Pagėgių mieste 2014 m. buvo apie 143 asmenis, kurie serga priklausomybės ligomis, kai 2011 m. tokių asmenų buvo apie 135 asmenis, taigi per 3 metus priklausomybių turinčių asmenų skaičius išaugo 5,9 proc.²¹ Anketinėje apklausos metu gyventojai atkreipė dėmesį į priklausomybių turinčių gyventojų problemą. 74,6 proc. apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad „Pagėgiuose yra bėda su priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis. Nors pagalba yra teikiama, bet ji nėra veiksminga ir į bėdą patekę žmonės bei jų šeimų nariai praktiškai paliekami likimo valiai“.²²

Pagėgių mieste daugėja vienišų, socialinės rūpybos ar globos reikalaujančių asmenų. 2014 m. tokių asmenų Pagėgių mieste buvo 76, kai 2011 m. – 52 asmenys, taigi jų skaičius išaugo 46,2 proc.

Socialinio būsto poreikis Pagėgių mieste taip pat didėja. 2014 m. eilėje socialiniam būstui nuomoti iš viso buvo 38 asmenys (šeimoms), kai 2011 m. - 27 asmenys (šeimoms), taigi 2011–2014 m. laikotarpiu tokių asmenų (šeimų) skaičius išaugo 40,7 proc.²³

Gyventojų anketinės apklausos rezultatai rodo, kad, gyventojų nuomone, parama labiausiai reikalinga šioms tikslinėms gyventojų grupėms: 1) jaunimui iki 29 m. (nurodė 23,8 proc. respondentų); 2) daugiavaikėms ir nepilnomis šeimoms (21,7 proc.); 3) neįgaliesiems (20,2 proc.). Perpus mažesnė respondentų dalis pažymėjo, jog parama labiausiai reikalinga socialinės rizikos šeimoms ir dar vienai tikslinei grupei – priklausomybių turintiems asmenims.²⁴

Apklausos dalyviai atkreipė dėmesį, kad jaunimu Pagėgių mieste rūpinamasi nepakankamai. Net 89,8 proc. respondentų pritarė teiginiui, kad „Nepakankamai dėmesio skiriama savarankišką gyvenimą pradedančiam jaunimui, jaunimas masiškai emigruoja, Pagėgiuose vis labiau jaučiamas jaunų specialistų trūkumas“. 60,5 proc. apklaustųjų patvirtino, kad „Jaunoms šeimoms

¹⁹ Apskaičiuota pagal Pagėgių savivaldybės administracijos (duomenys apie pašalpų gavėjų skaičių Pagėgių mieste) ir Lietuvos statistikos departamento duomenis (duomenys apie pašalpų gavėjų skaičių ir gyventojų skaičių Tauragės apskrityje ir Lietuvoje, duomenys apie gyventojų skaičių Pagėgių mieste).

²⁰ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

²¹ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą. Duomenys pateikiami apytiksliai, kadangi oficiali tokių asmenų statistika nevedama.

²² Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

²³ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

²⁴ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

auginančioms vaikų sunku Pagėgiuose suderinti darbo ir vaikų auginimo reikalus“. Apklausoje dalyvavusieji vietos gyventojai išreiškė nuomonę dėl galimų paramos formų jaunimui. Atsakydami į anketos klausimą, kas pagerintų Pagėgių miesto jaunimo situaciją, respondentai dažniausiai nurodė šias priemones: 1) sąlygų jauniems žmonėms dirbti sudarymas (pvz., vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) - pažymėjo 20,4 proc. apklaustųjų; 2) jaunimo verslo iniciatyvų finansavimas - 18,1 proc.; 3) jaunimo informavimas apie galimybes mokytis, tobulinti profesinius įgūdžius, kurti verslą ir pan. - 16,2 proc.; ir 4) sudaryti lengvatines sąlygas jaunų šeimų įsikūrimui (12,8 proc.).²⁵

Ekonominė situacija

Užimtųjų. Pagėgių savivaldybėje 2014 m. buvo 3,0 tūkst. užimtųjų, kai 2011 m. – 3,5 tūkst., t. y., užimtųjų per tris metus sumažėjo 14,3 proc. Tokios tendencijos buvo panašios kaip ir Tauragės apskrityje (čia užimtųjų skaičius per tokį pat laikotarpį sumažėjo 11,3 proc.), tačiau situacija buvo žymiai prastesnė visos šalies kontekste (Lietuvoje užimtųjų skaičius nagrinėjamu laikotarpiu išaugo 5,2 proc.).²⁶

Užimtumo lygis. Užimtumo lygio rodiklis išreiškiamas kaip dirbančiųjų gyventojų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Pagėgių savivaldybėje 2014 m. užimtumo lygis buvo 54,7 proc., ir pagal šį rodiklį buvo atsiliekama nuo Tauragės regiono (63,2 proc.), ir juo labiau - nuo šalies vidurkio (72,4 proc.).²⁷ Remiantis strategija „Europa 2020“, ES šalys narės yra raginamos imtis priemonių, jog iki 2020 m. būtų pasiektas vienas iš pagrindinių tikslų – kad darba turėtų 75 proc. 20–64 m. asmenų.

Darbo užmokestis. VVG teritorijos socialinei, demografiniai aplinkai įtakos turi ir čia gyvenančiųjų perkamoji galia. 2014 m. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Pagėgių savivaldybėje siekė 589,8 Eur, tai yra 56 Eur daugiau nei vidutiniškai regione ir 87,6 Eur mažiau nei šalyje. Tauragės regione tai didžiausias rodiklis iš visų savivaldybių teritorijų.²⁸

Įmonės ir jų darbuotojai. 2014 m. Pagėgių mieste veikė iš viso 95 įmonės, kuriose dirbo 702 darbuotojai.²⁹ 2014 m. lyginant su 2011 m., įmonių skaičius Pagėgių mieste išaugo 5,6 proc., tačiau jose dirbančių darbuotojų skaičius sumažėjo 12,5 proc.

Absoliuti dauguma Pagėgių miesto įmonių (2014 m. - 80 proc.), yra labai mažos įmonės. Šalyje ir regione ši dalis yra kiek mažesnė (atitinkamai 79,1 ir 75,5 proc.). 2014 m. lyginant su 2011 m., labai mažų įmonių dalis Pagėgių miesto įmonių struktūroje sumažėjo 1,1 proc. punktu. Pagėgių mieste veikia tik viena įmonė, kurioje dirba daugiau kaip 100 darbuotojų.³⁰

Didžiausią Pagėgių mieste veikiančių įmonių dalį (2014 m. – 92,6 proc., 2011 m. – 93,3 proc.) sudaro įvairias paslaugas teikiantys ūkio subjektai. Taip pat veikia 4 pramonės įmonės, 1 statybos įmonė, 2 įmonės, užsiimančios miškininkystės veikla.³¹

2011–2014 m. laikotarpiu Pagėgių mieste daugėjo dirbančiųjų savarankiškai. 2014 m. veiklą su verslo liudijimu vykdė 169 asmenys, tai buvo 17,4 proc. daugiau lyginant su 2011 m., o individualią veiklą su pažyma vykdė 62 asmenys, ir jų skaičius lyginant su 2011 m. išaugo 17,0 proc. Tiesa, Pagėgių mieste veikiančių individualių įmonių sumažėjo 12,5 proc., nuo 24 įmonių 2011 m. iki 21 įmonės 2014 m.³²

Verslumo tendencijas VVG teritorijoje atspindi ir verslumo lygis, t.y. veikiančių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų. 2015 m. pradžioje Lietuvoje šis rodiklis siekė 26,2; Tauragės

²⁵ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

²⁶ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

²⁷ Apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis.

²⁸ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

²⁹ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

³⁰ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

³¹ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

³² Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

regione – 15,7; Pagėgių savivaldybėje – 11,8. Verslo subjektai koncentruojasi savivaldybės centre, todėl VVG teritorijoje šis rodiklis yra ženkliai didesnis (50,2) nei visoje savivaldybėje.

Pagal 2015 m. atlikto Lietuvos savivaldybių verslumo lygio tyrimo³³, kurį inicijavo Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU), duomenis, sudarytame Lietuvos verslumo žemėlapyje Pagėgių savivaldybė yra tarp pirmaujančių savivaldybių vertinant fizinių asmenų verslumą (pagal išduotų verslo pažymėjimų ir pagal individualios veiklos pažymą veikiančių asmenų kiekį, taip pat gyventojų ketinimus imtis savarankiško verslo.

Gyventojų anketavimas atskleidė, kaip vietos gyventojai vertina savo verslumo gebėjimus. Versliais save laiko 23,9 proc. apklaustųjų. Kad verslumas jiems visai nebūdingas, teigia 21,5 proc. respondentų, o niekada apie tai negalvoję nurodė 54,7 proc. apklaustųjų.³⁴ Didžioji dauguma apklaustųjų mano, kad Pagėgiuose gyventojų verslumui ugdyti skiriama nepakankamai dėmesio. 85,5 proc. respondentų pritarė teiginiui, kad „Pagėgiuose nėra įgyvendinama neformalių iniciatyvų gyventojų verslumui didinti, taip pat verslą kuriantiems asmenims nėra teikiama pagalba randant daugiau tiekėjų, klientų arba gaunant konsultacijų iš patyrusio verslininko konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais“.

Materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos. Pagėgių savivaldybėje materialinės investicijos 2011 ir 2014 m. siekė atitinkamai 12 631 ir 8 928 tūkst. Eur. 2014 m. duomenimis, materialinės investicijos 1-am gyventojui Pagėgių savivaldybėje siekė 0,96 tūkst. Eur ir nors tai buvo antras pagal dydį rodiklis regione po Tauragės rajono savivaldybės (1,07 tūkst. Eur), gerokai atsiliekama nuo šalies vidurkio (1,9 tūkst. Eur materialinių investicijų 1-am gyventojui). Nepakankamos materialinės investicijos, kurios yra ekonomikos plėtros pagrindas, neigiamas jų pokytis stabdo ūkinės veiklos plėtrą. Dar prastesnė situacija lyginant su Tauragės regionu ir šalimi, yra su tiesioginėmis užsienio investicijomis. 2014 m. Pagėgių savivaldybėje 1-am gyventojui teko 25 Eur tiesioginių užsienio investicijų, ir tai yra 8,4 karto mažiau nei vidutiniškai Tauragės regione ir 176,2 karto mažiau nei vidutiniškai šalyje.³⁵

Nedarbo lygis ir jo tendencijos. 2015 m. nedarbo lygis Pagėgių savivaldybėje siekė 10,5 proc. ir buvo mažesnis nei Tauragės apskrityje (11,5 proc.), tačiau didesnis nei Lietuvoje (8,7 proc.). 2015 m. lyginant su 2011 m., nedarbo lygis Pagėgių savivaldybėje sumažėjo 2,6 proc. punkto. Nedarbo lygio mažėjimo tempai buvo panašūs kaip ir vidutiniškai Tauragės apskrityje (sumažėjimas 2,7 proc. punkto), tačiau lėtesni nei šalies mastu (sumažėjimas 4,4 proc. punkto).³⁶

Laisvos darbo vietos. Pagėgių savivaldybėje 2014 m. buvo 566 laisvos darbo vietos, kai 2011 m. – 411 laisvų darbo vietų (iš jų apie 100 - Pagėgių mieste), taigi, per 3 metus laisvų darbo vietų skaičius išaugo 37,7 proc.³⁷

ES ir kitų fondų pritraukimas į teritoriją. Pagėgių savivaldybė 2011–2014 m. įgyvendino 16 projektų, svarbių Pagėgių miesto gyventojams:³⁸

- 2011 m. buvo rekonstruotas kultūros namų pastatas, taip pat buvo pastatytas priestatas bibliotekos patalpoms (projekto vertė daugiau kaip 3 mln. Eur). Išvalytas Benininkų upelis ir sutvarkytos jo prieigos (projekto vertė daugiau kaip 70 tūkst. Eur);
- 2012 m. buvo rekonstruota Pagėgių pradinė mokykla (projekto vertė apie 162 tūkst. Eur). Vykdyta vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Pagėgių mieste (projekto vertė apie 0,8 mln. Eur);
- 2013 m. Pagėgių savivaldybės palaikomojo gydymo, slaugos ir senelių globos namuose įkurtas Socialinės globos padalinys, teikiantis dienos ir trumpalaikę socialinę globą (projekto vertė

³³ Lietuvos savivaldybių verslumo lygio tyrimas. Žr. VPS 10 priedą.

³⁴ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

³⁵ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

³⁶ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

³⁷ Lietuvos darbo biržos Tauragės skyriaus duomenys. Žr. VPS 8 priedą.

³⁸ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

apie 0,37 mln. Eur). Pagėgių savivaldybės socialinių paslaugų centras pritaikytas nestacionarioms socialinėms paslaugoms teikti (projekto vertė apie 170 tūkst. Eur);

- 2014 m. Viešųjų erdvių kompleksinis sutvarkymas Pagėgiuose (sutvarkytos miesto centrinės gatvės, įrengiant gatvių apšvietimą, naujas važiuojamųjų dalių dangas bei šaligatvius; sutvarkytos miesto parko dalies viešosios erdvės: apželdintos viešosios erdvės, įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės, apšvietimas, takai, suoliukai, šiukšliadėžės, šviestuvai). Įrengtas sporto aikštynas; įsigyta mobili scena; įsigyta priemonių riedutininkams; įrengta vaikų žaidimo aikštelė; rekonstruota pušyno gatvė; įrengtas viešas tualetas (projektų vertė apie 3,4 mln. Eur). Rekonstruotas Pagėgių vaikų darželio pastatas, išplečiant patalpas ir pritaikant vaikų globos namų reikmėms (projekto vertė apie 1 mln. Eur).

Bendra įgyvendintų projektų vertė viršija 9,9 mln. Eur. Absoliuti dauguma įgyvendintų projektų – investiciniai. Ir nors 2011–2014 m. laikotarpiu atnaujinta nemažai viešosios infrastruktūros objektų, miesto plėtros poreikiai iki šiol nėra pilnai patenkinti. Vietos gyventojų apklausos metu 90,4 proc. respondentų atkreipė dėmesį, kad „Miestas neturi šiuolaikiškai įrengto turgaus, kurio dėka miesto gyventojai galėtų geriau apsirūpinti šviežiais maisto produktais, įsigyti vietos amatininkų dirbinių, taip pat bendrauti ir dalintis miesto viešojo gyvenimo naujienomis“.³⁹ Tokį turgų įrengti planuojama įgyvendinant Tauragės integruotą teritorijų vystymo programą, kuri patvirtinta LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1V-708. Numatomas Turgaus aikštės įrengimas su dengtomis ir nedengtomis prekyvietėmis, viešo tualetų įrengimas bei privažiavimo rekonstrukcija.

➤ Socialinė infrastruktūra

1) Švietimo įstaigos

Bendrojo ugdymo mokyklos. Pagėgių VVG teritorijoje veikia dvi mokyklos: Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazija ir Pagėgių pradinė mokykla. 2014–2015 mokslo metais šiose mokyklose mokėsi 530 vaikų. Lyginant su 2011–2012 mokslo metais, besimokančių vaikų Pagėgiuose sumažėjo 10,2 proc.⁴⁰ Mokinių mažėjimo tempai Pagėgiuose buvo mažesni nei Tauragės apskrityje (13 proc.), tačiau spartesni nei vidutiniškai šalyje (9 proc.).⁴¹

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Pagėgių mieste veikia vienas vaikų lopšelis–darželis, kuriame 2014 m. buvo ugdomi 75 vaikai. Vaikų skaičius išliko panašus kaip ir 2011 m. (73).⁴²

2) *Socialines paslaugas teikiančios įstaigos ir organizacijos.* Pagėgių mieste veikia dvi socialines paslaugas teikiančios įstaigos - Pagėgių savivaldybės socialinių paslaugų centras bei Pagėgių palaikomojo gydymo ir senelių globos namai. Šiose įstaigose yra 40 vietų.

Pagėgių palaikomojo gydymo, slaugos ir senelių globos namams priklauso Senelių globos namų, dienos socialinės globos (dienos centras) ir palaikomojo gydymo ir slaugos padaliniai. 2011 – 2014 m. šios įstaigos klientų skaičius augo. Senelių globos namų padalinyje 2014 m. buvo 36 globotiniai (iš Pagėgių miesto). Dienos centro lankytojų skaičius nuo 2 (2011 m.) išaugo iki 21 (2014 m.).

Pagėgių savivaldybės socialinių paslaugų centras teikia pagalbos namuose ir dienos socialinės globos paslaugas; socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas; krizių namų paslaugas; vaikų dienos centro paslaugas. Šio centro pateikiama informacija rodo, kad poreikis minėtoms paslaugoms auga. Bendras suteiktų paslaugų kiekis didėja kasmet. 2011–2014 m. laikotarpiu suteiktų paslaugų bendras skaičius išaugo beveik dvigubai (nuo 32 iki 62). Didžiausią dalį suteikiamų paslaugų sudaro socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos (pastarųjų stebimas nedidelis mažėjimas). Kasmet auga pagalbos namuose ir dienos socialinės globos paslaugų skaičius. Vaikų dienos centro paslaugos pradėtos teikti 2013 m. Per 2014 m. šios paslaugos suteiktos 21 vaikui.

³⁹ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

⁴⁰ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

⁴¹ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

⁴² Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

Socialinių paslaugų centras 2009–2011 m. įgyvendino ES finansuojamą projektą Nr. VP1-1.3-SADM-02-K-01-021 „Socialinės rizikos šeimų užimtumo modelio sukūrimas ir išbandymas Pagėgių savivaldybės Socialinių paslaugų centre“ pagal 2007–2013 metų laikotarpio Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ VP1-1.3-SADM-02-K priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ ir parengė darbui su priklausomais asmenimis kompleksinę priemonę „Motyvavimo ir konsultavimo priemonių paketas“. Įvertinus pagalbos poreikį, pagal specialią metodiką buvo pritaikytos priemonės, skatinančios socialiai pažeidžiamų asmenų integraciją į visuomenę (projekto naudos gavėjai - 40 asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, bei 8 socialinę riziką ir socialinę atskirtį patiriantys asmenys (vienišos motinos ir tėvai vieni auginantys vaikus)).

Vietos gyventojai anketavimo metu turėjo progą išsakyti savo nuomonę apie socialinių paslaugų poreikį. 87,2 proc. apklausos dalyvių nurodė sutinkantys teiginiu, kad „Parama šeimoms, kurios turi sunkių ligonių, senyvo amžiaus žmonių arba žmonių su negalia, galėtų būti labiau kompleksinė ir didesnė“.⁴³

Pagėgiuose taip pat veikia vaikų globos namai. Juose 2015 m. duomenimis gyveno 25 vaikai.

3) *Kultūros įstaigos.* Savivaldybės centras – Pagėgių miestas – pamažu įgauna poilsio, rekreacijos, užimtumo, sveikatinimo, iš dalies kultūros poreikių tenkinimo vaidmenį. Pagėgių mieste gyventojų kultūrinių poreikių tenkinimą organizuoja 2 pagrindinės įstaigos – Pagėgių savivaldybės kultūros centras ir Pagėgių savivaldybės viešoji biblioteka, įsikūrusios „po vienu stogu“. Pagrindinė abiejų įstaigų bazė buvo atnaujinta 2011 m. (investicijos siekė 3,05 mln. Eur. Žr. VPS 7 priedą).

Pagėgių kultūros centre organizuojama mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veikla, populiarinamos kultūros tradicijos bei rūpinamasi jų išsaugojimu, rengiami įvairūs renginiai.⁴⁴

Pagėgių viešojoje bibliotekoje, kurios struktūrą sudaro 6 skyriai, teikiamos tiek nemokamos (spaudinių skolinimas į namus, knygnešių paslauga į namus neįgaliesiems ir vyresnio amžiaus žmonėms, interneto paslaugos ir kt.), tiek ir mokamos paslaugos (informacijos spausdinimas, spaudinių kopijavimas, darbo su kompiuteriu pamokos ir kt.), yra įrengta viešoji interneto prieiga.⁴⁵

4) *Sveikatos priežiūros įstaigos.* VšĮ „Pagėgių pirminės sveikatos priežiūros centras“ teikia pirminio lygio ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Cente dirba šeimos gydytojai, pediatras, chirurgas, ginekologas, odontologas. Centre vykdomos fizinės medicinos ir reabilitacijos bei masažo procedūrų paslaugos. Pirminės sveikatos priežiūros centre yra laboratorija, kurioje atliekami būtinieji tyrimai.⁴⁶

5) *Sporto įstaigos.* Sporto, laisvalaikio praleidimo ir sveikatingumo paslaugas visoje Pagėgių savivaldybės teritorijoje organizuoja VšĮ „Sporto ir turizmo centras“, įsteigta 2003 m. Pagėgių savivaldybės tarybos sprendimu. Kultivuojamos keletas sporto šakų: krepšinis, futbolas, lengvoji atletika, imtynės, šaškės, šachmatai, stalo tenisas.

6) *Nevyriausybinių organizacijų.* Pagėgių mieste 2014 m. duomenimis aktyviai veikė 13 nevyriausybinių organizacijų, kurios vienijo 718 narių.⁴⁷ Lyginant su 2011 m., NVO skaičius beveik nesikeitė (įsisteigė tik viena nauja NVO), o NVO narių skaičius išaugo 29,3 proc. 2011–2015 m. šios NVO įgyvendino 12 projektų. (Duomenis apie NVO galima rasti VPS 4 priede). Dažniausios NVO veiklos sritys – socialinė, kultūrinė.

⁴³ Gyventojų anketinės apklausos rezultatai. Žr. VPS 5 priedą.

⁴⁴ Pagėgių savivaldybės kultūros centro duomenys (žr. interneto nuorodą <http://pagegiukc.lt/veikla-ir-kolektyvai>).

⁴⁵ Pagėgių savivaldybės viešosios bibliotekos duomenys (žr. interneto nuorodą <http://www.pagegiusvb.lt/index.php/struktura.html>).

⁴⁶ VšĮ „Pagėgių pirminės sveikatos priežiūros centras“ informacija (žr. interneto nuorodą <http://pagegiupspc.lt/>)

⁴⁷ Pagėgių mieste veikiančios nevyriausybinių organizacijų. Žr. VPS 4 priedą.

Viena aktyviausių NVO yra Pagėgių savivaldybės neįgaliųjų draugija. Draugija veikia ne tik Pagėgių mieste, bet ir visoje Pagėgių savivaldybės teritorijoje. Organizacijos veikla padeda gerinti neįgaliųjų integraciją į visuomenę, papildo savivaldybės teikiamas paslaugas neįgaliesiems, kurios padeda atkurti ir palaikyti socialinius ir savarankiško gyvenimo įgūdžius, didina neįgaliųjų savarankiškumą ir užimtumą bei galimybes dalyvauti visuomenės gyvenime. Yrarengiamųjų projektai ir taip gaunama tikslinių lėšų veiklai.

Atskirai verta paminėti Pagėgiuose nuo 2012 m. veikiančią asociaciją „Indigo jaunimas“. Organizacija užsibrėžusi tikslą spręsti krašto jaunimo problemas, skatinti burtis jaunus žmones, didinti jų užimtumą. Asociacija vykdo projektinę veiklą, kasmet surengia apie 19 įvairių akcijų, organizuoja aktyvaus sporto stovyklą. Į veiklą įtraukiami ir Pagėgių vaikų globos namų auklėtiniai.

Aktyvią projektinę veiklą vykdo Pagėgių krašto bendruomenė, asociacija „Penktas regionas“.

Vietos gyventojų anketinės apklausos metu 37,0 proc. apklaustų vietos gyventojų nurodė dalyvaujantys nevyriausybinų organizacijų veikloje. Apklausos rezultatai atskleidė didelį savanoriškos veiklos potencialą, kuriuo būtų galima remtis organizuojant vietos gyventojams naudingą veiklą. Beveik 70 proc. respondentų nurodė, jog prisidėtų savanorišku darbu, jeikuri nors NVO organizuotų vietos gyventojams reikalingas veiklas. Linkusieji savanoriauti galėtų padirbėti vidutiniškai 3 val. per savaitę, o per mėnesį - 11 valandų. Didžiausia dalis, beveik 26 proc. prisidėtų prie darbo su jaunimu, kiek mažesnė dalis 18,5 proc. – savanoriškai teiktų įvairias socialines paslaugas. 16,9 proc. respondentų nurodė, kad galėtų prisidėti teikiant pagalbą daugiavaikėms ir nepilnoms šeimoms, 14,9 proc. – sutiktų prisidėti vykdant informavimą, konsultavimą, mokymą, 12,9 proc. galėtų padėti darbe su negalią turinčiais asmenimis.⁴⁸

Pagėgių nevyriausybinių organizacijų turi sukaupę nemažą socialinės partnerystės ir vietos iniciatyvų įgyvendinimo patirtį. Dar 2004–2006 m. ES programavimo laikotarpiu Pagėgių krašte pradėtas įgyvendinti LEADER metodas. Tuomet kartu su Jurbarko rajono atstovais įkurta vietos veiklos grupė „Nemunas“, apimanti Jurbarko rajoną ir Pagėgių savivaldybę. Ši VVG įgyvendino bandomąją vietos plėtros strategiją „Vartai į ateitį“. Vėliau sukūrus tik Pagėgių krašte veikiančią VVG „Pagėgių kraštas“, Pagėgių NVO aktyviai dalyvavo ir jos veikloje, talkino rengiant vietos plėtros 2007–2013 m. strategiją, o vėliau rengė ir įgyvendino šią strategiją atitinkančius vietos projektus.

7) *Turizmopaslaugų koordinavimo įstaigos.* VšĮ „Pagėgių krašto turizmo informacijos centras“ (toliau – Turizmo centras) įsteigtas 2011 m. Pagėgių savivaldybės tarybos sprendimu. Nors įstaigos būstinė Vilkyškiuose, įstaigos veikla apima ir Pagėgių miestą. Įstaigos veiklos sritys yra: regiono įvaizdžio gerinimas ir reklama, informacinių ir kartografinių leidinių apie kraštą leidyba bei platinimas, turizmo maršrutų rengimas ir kitos funkcijos. Turizmo centre teikiama nemokama informacija turistams, gido paslaugos įvairiomis kalbomis, organizuojamos kelionės, ekskursijos.

Pagėgių mieste veikia 3 apgyvendinimo įstaigos: kavinė - viešbutis „Pagėgė“, svečių namai „Pagėgių sandora“ ir Jolantos Petrauskienės B&B⁴⁹. Turistų srautai analizuojamu 2011 – 2014 m. laikotarpiu (Statistikos departamento duomenimis) buvo netolygūs. 2013 m. palyginti su 2011 m., Pagėgių savivaldybės teritorijoje apgyvendintų turistų skaičius išaugo daugiau kaip 2 kartus (209 proc.). 2014 m. palyginus su 2013 m., šis skaičius sumažėjo 13 proc. Vidutiniškai per metus Pagėgių savivaldybės teritorijoje apgyvendinami 2037 turistai. Turistų ir vienadienių lankytojų skaičiaus tendencijos panašios į apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių skaičiaus tendencijas. Nors turistams patrauklūs objektai (Rambyno kalnas, raganų eglė, Bitėnų kapinės, baltųjų gandrų kolonijos, „Nemuno“ žirgynas ir kt.) daugiausia koncentruojasi Pagėgių savivaldybės kaimiškoje teritorijoje, tačiau jie pasiekiami keliaujant per Pagėgių miestą. Turistų srautai per VVG teritoriją yra svarbūs teikiamų ekonominių galimybių plėtros prasme.

➤ Kultūros ištekliai

⁴⁸ Gyventojų anketinė apklausa. Žr. VPS 5 priedą.

⁴⁹ VšĮ „Pagėgių krašto turizmo informacijos centras“ 2015 m. duomenys (žr. interneto nuorodą <http://www.tic.pagegiai.lt/>).

Profesionalus ir mėgėjų menas.

Pagėgiuose puoselėjamas tiek profesionalusis, tiek mėgėjiškas menas: muzika, šokis, dainavimas, teatras. 2014 m. Pagėgiuose veikė 14 meno kolektyvų, o jų veikloje dalyvavo 146 gyventojai (žr. 3.1 lentelę).⁵⁰

3.1 lentelė. Meno kolektyvai ir jų dalyviai

Kolektyvai	Kolektyvų dalyviai (skaičius)	
	2011 m.	2014 m.
1. Merginų liaudiškų šokių grupė „Gija“	16	18
2. Vyresniojo amžiaus žmonių liaudiškų šokių grupė „Marguva“	16	16
3. Vaikų šiuolaikinių šokių grupė „Siautulys“	14	14
4. Šiuolaikinių šokių grupė „Mėja“	8	6
5. Linijinių šokių grupė „Harmonija“	14	14
6. Vaikų paruošiamoji šiuolaikinių šokių grupė	12	10
7. Folkloro ansamblis „Kamana“	20	17
8. Liaudiškos muzikos kapela „Vaivorykštė“	8	9
9. Moterų ansamblis	10	6
10. Gitaros studija	4	4
11. Jaunimo dramos būrelis	10	9
12. Solistai	2	8
13. Jaunimo liaudiškų šokių grupė	0	9
14. Humoro grupė „Viedaras“	0	6
Iš viso:	134	146

2014 m. lyginant su 2011 m., meno kolektyvų skaičius išliko nepakitęs, o kolektyvų dalyvių išaugo 9,0 proc.

Vystymosi tendencijos ir problemos, į kurias atsižvelgus formuluojami VVG teritorijos plėtros tikslai ir uždaviniai, nurodomos Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje (žr. VPS 3.2. dalį).

⁵⁰ Pagėgių savivaldybės administracijos duomenys. Žr. VPS 7 priedą.

3.2. Teritorijos stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizė (SSGG)

Stiprybės	Aktualumas VPS sprendimams /poveikio koeficientas ⁵¹	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija
<p>St. 1. Palanki vietos plėtrai demografinė padėtis.</p>	<p>4 / 0,1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagėgių mieste vaikų iki 15 m. dalis bendroje gyventojų struktūroje sudarė 15,0 proc. ir buvo didesnė nei Tauragės apskrityje, Lietuvoje ir daugumoje Tauragės apskrities miestų – savivaldybių centrų. • Pagėgių mieste, lyginant su Tauragės apskrities miestų – savivaldybių centrų – ir šalies rodikliais, yra didesnė jaunimo nuo 15 iki 29 m. dalis (23,1 proc.). 2011–2015 m. laikotarpiu ši dalis padidėjo 1,8 proc. punkto. • Vyresnių nei 65 m. gyventojų dalis (18,4 proc.) atitinka Lietuvos vidurkį, tačiau yra 0,7 proc. punkto mažesnė nei Tauragės apskrityje. • Skirtingai nei šalyje ar regione, VVG teritorijoje nuo 2012 m. yra teigiamas natūralus gyventojų prieaugis.
<p>St. 2. Aukštas fizinių asmenų verslumo lygis.</p>	<p>5 / 0,25</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Versliais save laiko 23,9 proc. apklaustų VVG teritorijos gyventojų. Didžioji dauguma apklaustųjų mano, kad Pagėgiuose gyventojų verslumui ugdyti skiriama nepakankamai dėmesio. • 2011–2014 m. laikotarpiu Pagėgių mieste daugėjo dirbančiųjų savarankiškai. 2014 m. veiklą su verslo liudijimu vykdė 169 asmenys, tai buvo 17,4 proc. daugiau lyginant su 2011 m., o individualią veiklą su pažyma vykdė 62 asmenys, ir jų skaičius lyginant su 2011 m. išaugo 17,0 proc. • Pagal 2015 m. atlikto Lietuvos savivaldybių verslumo lygio tyrimo, kurį inicijavo Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU), duomenis, sudarytame Lietuvos verslumo žemėlapyje Pagėgių savivaldybė yra tarp pirmųjų savivaldybių vertinant fizinių asmenų verslumą (pagal išduotų verslo pažymėjimų ir pagal individualios veiklos pažymą veikiančių asmenų kiekį, taip pat gyventojų ketinimus imtis savarankiško verslo). • Verslumo tendencijas VVG teritorijoje atspindi ir verslumo lygis, t.y. veikiančių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų. 2015 m. pradžioje Lietuvoje šis rodiklis siekė 26,2; Tauragės regione – 15,7; Pagėgių savivaldybėje – 11,8, o VVG teritorijoje – net 50,2.
<p>St. 3. Didelis tranzitinių turistų srautas.</p>	<p>5 / 0,05</p>	<ul style="list-style-type: none"> • VVG teritoriją kerta krašto kelias Klaipėda – Šilutė – Pagėgiai – Jurbarkas – Kaunas, užtikrinantis šalies mastu susisiekimą su pajūrio regionu, ir tai lemia didelį tranzitinių turistų srautą, ypač padidėjanti vasaros metu. • Pagėgių savivaldybės kaimiškoje teritorijoje yra gerai žinomų ir gausiai turistų lankomų objektų (Rambyno kalnas, ragany eglė, Bitėnų kapinės, baltųjų gandrų kolonijos, „Nemuno“ žirgynas ir

⁵¹ Aktualumas vertinamas 5 balų sistemoje, kur 1- visiškai neaktuali, 5 – labai aktuali; poveikio koeficiento maksimalus dydis – 1.

		<p>kt.), kurie pasiekiami keliaujant per Pagėgių miestą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2013 m. palyginti su 2011 m., Pagėgių savivaldybės teritorijoje apgyvendintų turistų skaičius išaugo daugiau kaip 2 kartus (209 proc.). • Didelis savanoriškos ir savipagalpos veiklos potencialas, nes absoliuti dauguma apklaustų Pagėgių miesto gyventojų pritaria teiginiams, kad: <ul style="list-style-type: none"> - „Pagėgių miestas yra kompaktiškas, jame patogų gyventi, čia vieni kitus pažįsta, todėl vyrauja psichologiškai šilti, kaimyniški santykiai“ (80 proc.); - „nemažai Pagėgių gyventojų norėtų ir galėtų dalyvauti veiklose, kai galima padaryti ką nors gero bendram labui, tačiau šiuo metu savanoriška veikla Pagėgiuose nėra išplėta“ (78 proc.); - respondentai teigia, kad kartu su savo šeimos nariais skirtų savanoriškam darbu per savaitę vidutiniškai 3 val., o per mėnesį 11 valandų. • Nevyriausybines organizacijas turi ilgametę pilietinės veiklos organizavimo patirtį: <ul style="list-style-type: none"> - Pagėgių mieste aktyviai veikia 13 NVO; - Savivaldybės NVO nuo 2006 m. dalyvaujamos veiklos grupės veikloje, jos rengė ir įgyvendino projektus 2004–2006 m. laikotarpio strategijai įgyvendinti; taip pat talkino rengiant 2007–2013 m. strategiją ir aktyviai dalyvavo ją įgyvendinant.
<p>St. 4. Stipri vietos bendruomenė ir pilietinės visuomenės sektorius.</p>	<p>5 / 0,3</p>	
<p>St. 5. Gausu šiuolaikiškai įrengtų viešųjų patalpų, tinkamų teikti vietos bendruomenės nariams sociokultūrinės paslaugas.</p>	<p>4 / 0,05</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagėgių savivaldybės palaikomojo gydymo, slaugos ir senelių globos namuose įkurtas Socialinės globos padalinys, teikiantis dienos ir trumpalaikę socialinę globą. • Rekonstruotas kultūros namų pastatas, pastatytas priestatas bibliotekos patalpoms. • Pagėgių savivaldybės socialinių paslaugų centras pritaikytas nestacionarioms socialinėms paslaugoms teikti.
<p>St. 6. Savivaldybės įstaigos, veikiančios socialinių paslaugų ir rūpybos srityje, turi bendruomenės įtraukimo į socialinių paslaugų teikimą metodinės patirties.</p>	<p>5 / 0,25</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagėgių savivaldybės Socialinių paslaugų centras 2009–2011 m. įgyvendino projektą „Socialinės rizikos šeimų užimtumo modelio sukūrimas ir išbandymas Pagėgių savivaldybės Socialinių paslaugų centre“ ir parengė darbu su priklausomais asmenimis kompleksinę priemonę „Motyvavimo ir konsultavimo priemonių paketas“. • Teikiant socialines paslaugas negalia turintiems asmenims aktyviai veikia Pagėgių savivaldybės neįgaliųjų draugija, kuri padeda atkurti ir palaikyti socialinius ir savarankiško gyvenimo įgūdžius, didina neįgaliųjų savarankiškumą ir užimtumą bei galimybes dalyvauti visuomenės gyvenime.

<p>Silpnybės</p>	<p>Aktualumas VPS sprendimams /poveikio koeficientas</p>
-------------------------	---

<p>Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija</p>

<p>Sl. 1. Mažas darbingo amžiaus gyventojų užimtumo lygis bei nestabili ir neįtrauki darbo jėgos rinka.</p>	<p>5 / 0,2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagėgių savivaldybėje užimtųjų dalis (54,7 proc.) nuo darbingo amžiaus gyventojų 2014 m. buvo mažesnė tiek palyginus su Tauragės regionu (63,2 proc.), tiek su šalimi (72,4 proc.). Paskutiniaisiais metais pastebima užimtųjų skaičiaus Pagėgių savivaldybėje mažėjimo tendencija 2011–2014 m. laikotarpiu užimtųjų skaičius sumažėjo 14,3 proc. • Neįtrauki darbo jėgos rinka nepadedą sugrįžti į darbo rinką iš jos „iškritusiems“ asmenims. Pagėgių mieste 2014 m. buvo 118 bedarbių (iš kurių 39 proc. sudarė bedarbiai iki 40 m.), 2011 m. – 112 bedarbių. (iš jų iki 40 m. amžiaus 44,6 proc.). Tuo tarpu laisvų darbo vietų Pagėgių savivaldybėje 2014 m. buvo 566, kai 2011 m. – 411 (iš jų apie 100 - Pagėgių mieste). • Didelė apklaustų vietos gyventojų dalis nėra patenkinti savo situacija darbo rinkoje, nes jau yra apsisprendę išvykti iš Pagėgių (7 proc.) arba dar abejoja ir nėra šiuo klausimu galutinai apsisprendę (34 proc. apklaustųjų). Tik 59 proc. respondentų teigia, kad jis ir jo šeima planuoja per artimiausius 5 metus likti gyventi ir dirbti Pagėgiuose.
<p>Sl. 2. Silpna vietos verslo plėtra ir menkas vietos verslininkų bendradarbiavimas.</p>	<p>5 / 0,2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal 2015 m. atlikto Lietuvos savivaldybių verslumo lygio tyrimo, kurį inicijavo Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU), duomenis, sudarytame Lietuvos verslumo žemėlapyje Pagėgių savivaldybė nors yra tarp pirmiaujančių savivaldybių vertinant fizinių asmenų verslumą, tačiau vertinant verslo plėtros lygį Pagėgių savivaldybės lygis nesiekia 69 proc. bendro Lietuvos vidurkio. • Nestabilių verslumo lygį rodo Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys, nes Pagėgių mieste 2011 – 2014 m. veikiančių individualių įmonių skaičius sumažėjo 12,5 proc. 2014m. VVG teritorijoje veikė 21, kai 2011 m. – 24 įmonės. • Pagėgių mieste nėra teikiamos verslo konsultavimo centro paslaugos ir čia nėra registruotos nei vienos vietos verslininkų asocijuotos struktūros. • Absoliuti apklaustų vietos gyventojų dalis (85,5 proc.) pritaria teiginiui, kad Pagėgiuose nėra įgyvendinama neformalių iniciatyvų gyventojų verslumui didinti, taip pat verslą kuriantiems asmenims nėra teikiama pagalba randant daugiau tiekėjų, klientų arba gaunant iš patyrusio verslininko konsultacijų konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais.
<p>Sl. 3. Mažos investicijos į vietos ūkį.</p>	<p>5 / 0,1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nepakankamas tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų pritraukimas: Pagėgių savivaldybėje tiesioginių užsienio investicijų 1-am gyventojui tenka (25 Eur) 8,4 karto mažiau nei vidutiniškai Tauragės apskrityje ir 176,2 karto mažiau nei šalyje. • Pagėgių miesto ekonomikai tiesioginių investicijų neįėjimą poveikį turi jos periferinis pobūdis šalia ekonomiškai uždaro ES pasienio (siena su Rusijos Federacija).
<p>Sl. 4. Riboti vietos plėtros žmogiškąjį išteklių ir nepalankios jų vystymosi tendencijos.</p>	<p>5 / 0,15</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis, aukštąjį išsilavinimą turėjo tik 12 proc. Pagėgių miesto gyventojų. Tai mažiausias rodiklis tarp Tauragės regiono miestų ir dvigubai mažesnis nei šalies vidurkis (26 proc.); • Per pastaruosius 4 metus Pagėgių mieste socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius išaugo 32 proc. Šalyje šiuo laikotarpiu vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius sumažėjo 11 proc.,

		<p>Tauragės regione – 16 proc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per 2011–2014 m. laikotarpį 5,9 proc. išaugo miesto gyventojų, sergančių priklausomybės ligomis, skaičius. • Trys ketvirtadaliai (74,6 proc.) apklaustų vietos gyventojų pritarė teiginiui, kad Pagėgiuose yra bėda su priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis. Nors pagalba yra teikiama, bet ji nėra veiksminga ir į bėdą patekę žmonės bei jų šeimų nariai praktiškai paliekami likimo valiai. • Pagėgių mieste 2014 m. socialinės pašalpos gavėjų dalis nuo visų gyventojų (17,3 proc.) buvo 3,5 karto didesnė nei vidutiniškai šalyje ir 2,5 karto nei Tauragės regione; • 2011 m. 25,8 proc. Pagėgių miesto gyventojų gavo paramą maisto produktais. Nors 2014 m. ši gyventojų dalis sumažėjo, tačiau vis dar siekė 20,1 proc. • Atliktos sociologinės apklausos duomenimis, net 45 proc. apklaustųjų nurodė, kad jų pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį nesiekia 241 euro, t.y. mažesnės nei šalies gyventojų skurdo riba. Jų tarpe kas šeštas apklaustasis (14,7 proc.) pažymėjo, kad jų šeimos nariui tenkančios pajamos nėra didesnės kaip 102 eurai.
<p>SI. 5. Didelė socialinės atskirties ir skurdo aprėptis.</p>	<p>5 / 0,15</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sociologinė gyventojų apklausa parodė, kad Pagėgiuose nepakankamai dėmesio skiriama savarankišką gyvenimą pradėdantiems jaunuimui, jaunimas masiškai emigruoja, mieste vis labiau jaučiamas jaunų specialistų trūkumas (89,8 proc. respondentų). Taip pat jaunoms šeimoms auginančioms vaikus sunku Pagėgiuose suderinti darbo ir vaikų auginimo reikalus (60,5 proc.), ypač sunku šeimoms, kurios turi sunkių ligonių, senyvo amžiaus žmonių arba žmonių su negalia. Joms parama galėtų būti labiau kompleksinė ir didesnė (87,2 proc.). • Respondentai nurodė, kokioms miesto gyventojų grupėms labiausiai reikalinga teikti pagalba, pirmiausiai išskyrė jaunimą – asmenis iki 29 m. (23,8 proc.), taip pat daugiavaikes ir nepilnas šeimas (21,7 proc.). • Į klausimą, kas pagerintų Pagėgių miesto jaunimo iki 29 m. situaciją, respondentų didžiausio pritarimo sulaukė siūlymas sudaryti sąlygas jauniems žmonėms dirbti (pvz., organizuoti vaikų priežiūrą) - taip teigė 20,4 proc. respondentų, finansuoti jaunimo verslo iniciatyvas (18,1 proc.) ir informuoti jaunimą apie galimybes mokytis, tobulinti profesinius įgūdžius, kurti verslą ir pan. (16,2 proc.).

Galimybės	Aktualumas VPS sprendimams / poveikio koeficientas
<p>GI.1. Realizuojant ES aktyvios įtraukties strategiją (pradėtą taikyti nuo 2008 m.) bus siekiama sukurti kuo daugiau kokybiškų paslaugų, kurios padėtų susirasti asmeninius interesus ir gebėjimus atitinkantį darbą - ES paramos lėšomis naujuoju programavimo laikotarpiu Pagėgių mieste bus įkurta šiuolaikiška turgavietė, kuri pasitarnaus minėtos aktyvios įtraukties praktikos įgyvendinimui.</p>	<p>5 / 0,2</p>

22

Gl.2. Numatomi teisinės aplinkos pokyčiai, susiję su naujojo socialinio modelio įgyvendinimu, sudarys geresnes sąlygas NVO organizuoti savanorišką veiklą, imtis socialinio verslo ir prisidėti prie įtraukios darbo rinkos kūrimo.	5 / 0,15
Gl.3. Visuomenės vertybinių orientacijų pokyčiai sudarys palankias sąlygas vietos lygiu įgyvendinti novatoriškus bendruomenės vystymo projektus, įskaitant veiksmingą paramą šeimoms ir pagalbos suteikimą asmenims, patiriantiems socialinę atskirtį ir (ar) turintiems bėdų su priklausomybės ligomis.	5 / 0,2
Gl.4. Įgyvendinant socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą (Nr. A1-435) 2016–2023 m. laikotarpiu numatoma didinti integralios pagalbos socialinę atskirtį patiriančioms šeimoms prieinamumą ir skatinti neformalios pagalbos teikimą, įtraukiant savanorius, bendruomenės narius ir kaimynus.	5 / 0,2
Gl.5. Šiuolaikiškoje visuomenėje sparčiai besivystančios technologijos sudaro naujas galimybes spręsti nedarbo problemą - prognozuojama, kad internetas iki 2020 metų taps „didžiausiu darbdaviu“ darbo rinkoje.	4 / 0,1
Gl.6. Formuojant šalies ūkio ir socialinės politikos atsaką į globalios ekonomikos nestabilumą ir dinamišką kaitą vis didesnis dėmesys bus skiriamas verslumui ugdyti (įskaitant ir gebėjimus plėtoti socialinį verslą), taip pat savarankišką užimtumą skatinančioms priemonėms įgyvendinti.	4 / 0,1

	Grėsmės	Aktualumas VPS sprendimams /poveikio koeficientas
Gr.1. Prastėjanti geopolitinė situacija reikalauja atidžiau vertinti Nacionalinės saugumo strategijos pagrindines nuostatas, pagal kurias svarbiausiu šalies vidaus grėsmės rizikos veiksniumi laikoma netolygi socialinė ir ekonominė raida, pasireiškianti didėjančiu gyvenimo lygio tarp įvairių visuomenės grupių skirtumu ir kitomis socialinės atskirties apraiškėmis.		4 / 0,2
Gr.2. Pagal priimtas Švietimo įstatymo pataisas nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. įteisinamas privalomas priešmokyklinis ugdymas, kuris padės lavinti jaunąją kartą, bet šeimoms, auginančioms vaikus, sukels papildomų sunkumų, šeimoms taip pat bus sunku įgyvendinti ruošiamo priimti mažamečių vaikų priežiūros įstatymo reikalavimus.		5 / 0,25
Gr.3. Masinė migraciją („tautų kraustymąsi“), sąlygojamą pasaulio skurdo, nestabilumo, demografinių disproporcijų ir klimato kaitos pasekmių, taps vyraujančia ateinančių dešimtmečių Europos politikos problema, į kurios sprendimą bus įtraukta ir Lietuva.		3 / 0,05
Gr.4. Šiuolaikiškų technologijų ir visuomenės dinamiška plėtra formuoja stiprų poreikį sparčiai diegti inovacijas – vietos bendruomenėms, kurios nesiryš eksperimentuoti ir įgyvendinti įvairaus pobūdžio naujovių, gresia konkurencinių galių praradimas.		5 / 0,15
Gr.5. Valstybei mažinant asignavimus savivaldybėms, pastarosios dėl finansinių išteklių stokos negalės vykdyti būtinų aktyvaus užimtumo priemonių – tokia praktika ypač gali pakenkti jaunimo socializacijos ir integracijos į vietos bendruomenę procesams.		4 / 0,2
Gr.6. Visuotiniai vykstanti kapitalo koncentracija ir auganti rinkos konkurencija menkstant mokiai paklausai atsiliekančiuose šalies regionuose lems paslaugų rinkos „traukimąsi“ ir namų ūkiams gyvybiškai svarbių paslaugų prieinamumo sumažėjimą.		4 / 0,15

3.3. Teritorijos plėtros poreikiai

VVG teritorijos plėtros poreikiai (pateikiami prioritetine tvarka, žr. 3.3 lentelę) buvo identifikuoti remiantis pateikta Pagėgių miesto VVG teritorijos SSGG analize (žr. VPS 3.2 dalį) ir susitikimų su miesto gyventojais medžiaga (žr. VPS 5 dalį). Pagėgių miesto tvarios (ilgalaikės) plėtros poreikiai atsispindi VPS tiksluose, uždaviniuose ir numatytuose įgyvendinti veiksmuose (žr. 4.1 lentelę), taip pat planuojant finansinę paramą (žr. VPS 8 dalį).

VVG, įvertindama VVG teritorijos *tvarios plėtros* poreikius ir priimdama VPS sprendimus, mato ribotas galimybes iš esmės paveikti Pagėgių miesto raidą. Kita vertus, sprendžiant BIVP iškeltą pagrindinį tikslą – „*Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius*“ – VPS poveikio galimybės tikrai didelės. VVG, priimdama VPS sprendimus, kėlė tokius tikslus ir uždavinius, kurių realizavimas atliktų vietos plėtros sverto vaidmenį BIVP programos rėmuose.

VPS socialinis kryptingumas ir jos santykis su VVG teritorijos tvarios plėtros poreikiais atsispindi VVG teritorijos SSGG analizėje. Kiekvienas SSGG teiginys buvo įvertintas aktualumo VPS sprendimams požiūriu (5 balų sistema), taip buvo įvertinta VPS sprendinių galima įtaka tenkinant VVG teritorijos plėtros poreikius atsižvelgiant į kiekvieną konkretų SSGG punktą. Sąlyginis poveikis matuojamas koeficientu, kuris prilyginamas vienetui ir taikomas atskirai stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių teiginiams įvertinti.

Didžiausią VPS poveikį tenkinant VVG teritorijos poreikius užtikrina VVG propaguojamas veikimo būdas „iš apačios į viršų“. Pagėgių miesto tvarios plėtros poreikiams patenkinti labai svarbu mobilizuoti ir įgalinti pilietinę visuomenę, taip pat organizuoti savanorišką veiklą ir kurti naujus bendruomeninio poveikio mechanizmus, kurie telktų ir skatintų vietos bendruomenės iniciatyvas. VPS prie VVG teritorijos plėtros poreikių tenkinimo prisidės konkrečiais veiksmais, kurie įgalina suinteresuotus socialinius partnerius formuoti įtraukią vietos darbo rinką ir padėti socialinę atskirtį patiriančioms grupėms, įskaitant ir jaunimą, geriau integruotis į vietos darbo rinką ir miesto viešąjį gyvenimą.

3.3 lentelė. Pagėgių miesto plėtros poreikiai

Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikiai (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys VVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)
1.	Diegti vietos ekonomiką stiprinančias inovacijas ir pritraukti daugiau investicijų siekiant užtikrinti tvarią miesto plėtrą.	St.2., St.3., St.4., Sl.1., Sl.2., Sl.3., Sl.6., Gl.1, Gl.6, Gr.4., Gr.6.
2.	Didinti miesto bendruomenės narių užimtumą, dalyvavimo darbo rinkoje galimybes ir gerinti gyvenimo kokybę.	St.1., St.2., St.4., St.5., St.6. Sl.1., Sl.2., Sl.4., Sl.5., Sl.6., Gl.1, Gl.2, Gl.3, Gl.4, Gl.5, Gl.6, Gr.1., Gr.2., Gr.3., Gr.5.
3.	Įgalinti pilietinę visuomenę (NVO) vykdyti savanorišką veiklą ir kurti naują viešojo gyvenimo praktiką, telkiančią vietos bendruomenę bei mažinančią socialinę atskirtį.	St.4., St.5., St.6., Sl.4., Sl.5., Sl.6., Gl.2, Gl.3, Gl.4, Gr.1., Gr.5., Gr.6.
4.	Padėti jaunimui, ypač vaikus auginančioms šeimoms, geriau integruotis į vietos darbo rinką ir miesto viešąjį gyvenimą.	St.1., St.4., St.5., St.6., Sl.4., Sl.5., Sl.6., Gl.1, Gl.2, Gl.3, Gl.4, Gl.6, Gr.2., Gr.4., Gr.5., Gr.6.
5.	Geriau panaudoti vietos plėtrai ES paramos lėšomis sutvarkytas viešąsias erdves ir pastatus.	St.3., St.4., St.5., Sl.2., Sl.5., Sl.6., Gl.1, Gl.3, Gl.3, Gl.6, Gr.2., Gr.3., Gr.4., Gr.5., Gr.6.

4. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

4.1. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai

4.1 lentelė. VPS tikslai, uždaviniai ir veiksmai

Tikslai	Uždaviniai	Veiksmai
1. Mažinti Pagėgių gyventojų socialinę atskirtį, sudarant palankias sąlygas jų socialinei integracijai ir užimtumui	1.1. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, teikiant trūkstamas paslaugas ir tarpininkaujant jas gaunant	1.1.1. Informacijos apie bendrąsias socialines paslaugas teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant 1.1.2. Bendrųjų socialinių ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (maitinimo, transporto, asmeninės higienos, pagalbos į namus ir kt.) pasitelkiant savanorius teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams. 1.1.3. Vaikų priežiūros ir užimtumo paslaugų teikimas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, sudarant sąlygas suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus.
2. Sudaryti palankias sąlygas naujiems verslams kurtis.	1.2. Teikti pagalbą darbingo amžiaus neaktyviems gyventojams siekiant (re)integruoti juos į darbo rinką, suteikiant ir /ar tobulinant socialinius bei darbinius įgūdžius 2.1. Teikti kompleksinę pagalbą verslo pradžiai ir jo plėtrai	1.2.1. Darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimas organizuojant neformaliojo švietimo veiklas ir savipagalbos grupes 1.2.2. Neaktyvių darbingų asmenų, sergančių priklausomybės ligomis, reabilitacija ir reintegracija į darbo rinką, teikiant psichologines paslaugas ir ugdant praktinius darbo įgūdžius 2.1.1. Mentorstės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų pateškos ir kt.) teikimas verslą pradedantiems asmenims 2.1.2. Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas

4.2. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai

1 tikslas. MAŽINTI PAGĖGIŲ GYVENTOJŲ SOCIALINĘ ATSKIRTĮ, SUDARANT PALANKIAS SĄLYGAS JŲ SOCIALINEI INTEGRACIJAI IR UŽIMTUMUI.

1 tikslas. Strateginiai ryšiai su SSGG rezultatais

1 tikslu įgyvendinama naujas veiklas VVG siekia realiai sumažinti socialinę atskirtį ir tuo pačiu formuoti įtraukią darbo rinką, o vietos verslo plėtrai - kokybiškos darbo jėgos reikiamą pasiūlą. Tikslas tiesiogiai atitinka VVG teritorijos Nr. 2 poreikį ir iš dalies - Nr. 3 ir Nr. 4 poreikius.

Tikslu bus siekiama geriau panaudojant VVG teritorijos savanoriškos veiklos ir savipagalbos potencialą (stiprybė St.4.) pagerinti remtinų socialinių grupių užimtumą (silpnybė Sl.5.).

VVG teritorija pasižymi ribotais žmogiškaisiais ištekliais (silpnybės Sl. 4., Sl. 5., Sl. 6.), todėl siekiant užtikrinti tvarią vietos plėtrą būtina novatoriškai įvertinti situaciją ir į vietos gyventojų nepakankamą užimtumą (iš dalies susijusį ir su jų negebėjimu išsilaikyti darbo rinkoje) žvelgti kaip į Pagėgių miesto plėtros nepakankamai panaudojamą potencialą.

Išsivysčiusių šalių patirtis rodo aktyvios įtraukties strategijos veiksmingumą (galimybė Gl.1.), taip pat koki svarbų vaidmenį organizuojant savanorišką veiklą ir imantis socialinio verslo gali atlikti NVO (galimybė Gl.2.). Novatoriškas požiūris leidžia veiksmingiau panaudoti turimas stiprybes (ypač St.4. „stiprią vietos bendruomenę ir pilietinės visuomenės sektorių“ ir St.6. „savivaldybės įstaigos, veikiančios socialinių paslaugų ir rūpybos srityje, turi bendruomenės įtraukimo į socialinių paslaugų teikimą metodinę patirtį“).

VVG teritorijoje įgalinant savanorius ir įsitraukusius į savipagalbos veiklą asmenis galima išplėsti paslaugų pasiūlą, kuri gerintų remtinų socialinių grupių integraciją ir užimtumą bei teigiamai paveiktų jų gyvenimo kokybę (mažinama silpnybė Sl.5. ir reaguojama į grėsmę Gr.1. - parama silpniesiems bendruomenės nariamsužtikrintų didesnį socialinį teisingumą ir stabilumą).

Prie paramos stokojančių silpniesniųjų bendruomenės narių VVG priskiria ne tik tradicines tikslines grupes (neįgaliuosius ir sunkius ligonius, daugiavaikių ir nepilnų šeimų narius, vienišus senyvo amžiaus asmenis), tačiau ir gana didelę dalį pensinio amžiaus asmenų, kurie ekonominių permainų laikotarpiu nesukaupė reikiamo darbo stažo ir dabar turi verstis iš minimalios senatvės pensijos, neužtikrinančios pragyvenimo minimumo.

Tikslo siekimas padės daliai vietos gyventojų išlikti ekonomiškai aktyviems ir pasirūpinti savo ir kitų asmenų gyvenimo kokybės gerinimu. Kai kuriems asmenims tikslo įgyvendinimas padės susigrąžinti elementarius profesinius įgūdžius ir grįžti į darbo rinką. VVG numato padėti net asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis, nes bus sudaromos palankios sąlygos jų reabilitacijai ir reintegracijai. VVG laiko, kadsocialinių negerovių mažinimas, t.y. aktyvūs socialinės atskirties mažinimo veiksmai ne tik pagerins viešąjį gyvenimą, bet ir taps svarbiu vietos ekonomiką skatinančiu veiksmiu.

Ypatingas dėmesys siekiant tikslo bus skiriamas jaunosms šeimoms. Net nedidelės apimties parama gali padėti veiksmingai suderinti šeimos išpareigojimus su darbo reikalavimais, todėl paramos teikimas šeimos nariams leis jiems geriau integruotis į darbo rinką (bus proaktyviai veikiamą grėsmių Gr.2 ir Gr.6 atžvilgiu ir bandoma įveikti silpnybę Sl.6 – integravus jaunimą užtikrinti ilgalaikę vietos plėtrą).

Tikslo siekimas mobilizuos vietos bendruomenę ir pilietinį sektorių (NVO) bei leis efektyviau panaudoti turimus vietos plėtros išteklius – tiek socialinius, tiek materialaus pobūdžio (stiprybė St.5. – gausa šiuolaikiškai įrengtų viešųjų patalpų, tinkamų teikti vietos bendruomenės nariams

sociokultūrinės paslaugas). Pasinaudojus jau paminėta stiprybe St.6. (integracijos geroji patirtis) ir partnerio – VVG „Pagėgių kraštas“ veiklos galimybėmis, įgyvendinant naujuoju programavimo laikotarpiu kaimiškų vietovių VPS, galima bus realizuoti galimybę Gl.3. (įgyvendinti novatoriškus bendruomenės vystymo projektus, įskaitant veiksmingą paramą šeimoms). Sudėtingos socialinės integracijos geroji patirtis suformuos gebėjimus įveikti grėsmę Gr.3. (esant reikalui), t.y. priimti į vietos bendruomenę ir karo pabėgėlius.

Sėkmė siekiant tikslo turės teigiamą poveikį integruotam augimui ir prisidės prie šalies strateginių nuostatų, kurios atitinka ES siekio, užfiksuoto strategijoje „Europa 2020“, įgyvendinimo: užtikrinti, kad iki 2020 m. ES 20–64 amžiaus grupės žmonių užimtumo lygis būtų 75 proc.

Alternatyvūs tikslai ir tikslo parinkimo priežastys

VPS 1 tikslo alternatyvos:

1 alternatyva - *Suteikti socialinę atskirtį patiriančioms grupėms bei rūpybos reikalaujantiems asmenims profesinius įgūdžius, siekiant šių asmenų aktyvesnio įsitraukimo į vietos darbo rinką.*

VVG atmetė tikslo alternatyvą, nes tikslas apimtų tik dalį (ugdytų profesinius įgūdžius) reikalingų atlikti veiklų, kurias įgyvendinus realu siekti apčiuopiamų socialinės integracijos rezultatų, t.y. užimtumo ir gyvenimo kokybės pagerėjimo. VVG siekdama minėtiktikslo taip pat dubliuotų Darbo biržos atliekamą veiklą.

2 alternatyva– *Gerinti Pagėgių miesto darbo rinkos pasiūlos ir paklausos balansą, remiant jaunimo profesinį pasirengimą ir tuo pačiu efektyviau įsitraukiant jaunimą į darbo rinką.*

VVG atsisakė ir šio alternatyvaus tikslo. Nors dėmesys jaunimui yra būtinas siekiant užtikrinti ilgalaikę miesto plėtros perspektyvą, tačiau VVG laikėsi nuomonės, kad minėto aktualaus tikslo bus siekiama įgyvendinant savivaldybėje ES struktūrinės paramos priemones, skirtas jaunimo problemoms spręsti.

Efektas. Tiksliui priskirtas efekto rodiklis – užimtųjų gyventojų VVG teritorijoje dalis, palyginti su darbingo amžiaus gyventojais, proc.

Planuojama, kad laikotarpiu nuo 2016 iki 2022 m. šio rodiklio reikšmė padidės nuo 54,7 proc. ir pasieks 2022 m. planuojamą Tauragės regiono lygį.

<i>Efektas rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2015m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. Užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	54,7	60,0	65,0
Rezultatai			
<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis, proc.	0,0	10,0	30,0
2. Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose), skaičius	0,0	20,0	55,0
3. Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių	0,0	10,0	20,0

dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc.

1.1. Uždavinys. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, teikiant trūkstamas paslaugas ir tarpininkaujant jas gaunant

Uždavinio strateginiai ryšiai su SSGG rezultatais

Pirmojo uždavinio sprendimas numato 3 veiksmų įgyvendinimą siekiant sukurti savanoriška veikla bei remtinių socialinių grupių dalyvavimu grindžiamą paslaugų teikimo modelį. Naujas paslaugų teikimo modelis pagerins remtinių socialinių grupių užimtumą ir padės konkrečioms bendruomenės nariams grįžti į darbo rinką. Tokiu būdu bus sumažintas socialinių pašalpų poreikis. Taip pat sprendžiant uždavinį numatoma padėti socialinę atskirtį patiriančioms gyventojams gerinti jų padėtį darbo rinkoje, suteikiant socialines paslaugas pagal konkrečius poreikius, pvz., organizuojant trumpalaikės vaikų ir (ar) ligonių, senyvo amžiaus asmenų priežiūros paslaugas.

Teikiant socialines paslaugas bus taikomas mišrus jų organizavimo būdas: savanoriška ir savipagalbos veikla bus derinama su profesionaliai vykdomu vadybos darbu. Siekiant užtikrinti, kad vietos bendruomenės siūlomoms paslaugoms būtų kokybiškos ir ilgalaikės, svarbu sutelkti stiprų partnerių tinklą, kuris organizuotų ir remtų vietos paslaugų teikimą. Ypač tai svarbu pasiekti, kai siekiama organizuoti paramos teikimą šeimoms. Šeimoms, auginančios vaikus, labai aktualu suderinti šeimos išpareigojimus su nuolat augančiais darbo reikalavimais. Parama šeimoms turi būti operatyvi ir tuo pačiu ilgalaikė (paslaugas būtina iš anksto planuoti). Taip pat labai svarbu užtikrinti paslaugų kokybiškumą (pvz., vaikų priežiūra turi būti patikima) – minėtus reikalavimus gali tenkinti savanoriškos veiklos pagrindais organizuojama veikla, tačiau būtini pakankamai dideli administraciniai išteklių, kuriuos turi užtikrinti susivieniję partneriai. Todėl sprendžiant pirmąjį uždavinį numatoma teikti informaciją apie bendrąsias socialines paslaugas, kurias socialinę atskirtį patiriančioms gyventojams gali suteikti vietos NVO ir kitos organizacijos bei tarpininkauti šias paslaugas gaunant. Ši veikla kursveiksmingą partnerystės tinklą socialinei atskirčiai mažinti.

Savanorius padės telkti ir teikiama parama mokymo forma. Savanoriai, pasinaudodami jau turimais socialiniais ir psichologiniais ryšiais (stiprybė St.4.) su atskirtį patiriančiais asmenimis (silpnybės Sl.4. ir Sl.5.), galėtų betarpiškai ir veiksmingai juos paveikti, jei turės reikiamų žinių ir įgūdžių, kaip galima veiksmingai padėti socialinę atskirtį patiriančioms asmenims.

Į partnerių tinklą bus įtraukta ir VVG „Pagėgių kraštas“. Pastaroji organizacija gali pasiūlyti kokybiškų paslaugų, kurias numatė sukurti įgyvendindama kaimiškųjų vietovių VPS. Šios veiklos rezultatai gali stiprinti ne tik kaimo vietovių konkurencingumą, bet ir kaimo ryšius su miestu. Pavyzdžiui, VVG „Pagėgių kraštas“ gali vaikus auginančioms šeimoms pasiūlyti nemokamai pristatyti (už produktus turėtų susimokėti patys užsakovai) šviežių vietos maisto produktų arba organizuoti kaimo moksleivių atostogų metu įvairias pažintinio pobūdžio darbo bei poilsio stovyklas ir pan.

Apibendrinant galima teigti, kad kuriant naują paslaugų modelį būtų pasitelkta savanoriška bei savipagalbos veikla (realizuojamos galimybės Gl.1., Gl.2.) ir būtų efektyviai panaudotas NVO bei vietos bendruomenės potencialas (stiprybė St. 4.), kuris būtų nukreipiamas socialinei atskirčiai mažinti (mažinama silpnybės Sl.5. ir Sl.6. išvengiant grėsmių Gr.1., Gr.2., Gr.3.).

Naujas paslaugų modelis atliks bendruomenės integracijos, socialinių inovacijų naujovių katalizatoriaus ir socialinės atskirties mažinimo funkciją, taip pat suteiks impulsą vietos darbo plėtrai.

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio parinkimo priežastys

1.1 uždavinio 1 alternatyva - Sudaryti žmonėms galimybes tobulinti profesinius įgūdžius bet kuriuo gyvenimo etapu, kad būtų didinamas darbo jėgos aktyvumas ir darbo pasiūla labiau atitiktų paklausą.

1.1 uždavinio 2 alternatyva - Užtikrinti sąsajas tarp švietimo ir profesinio mokymo bei užimtumo, suteikiant jaunimui realias galimybes jau mokykloje įgyti pirmuosius profesinius gūdžius ir geriau orientuotis vietos darbo rinkoje.

VVG apsvairstė 1.1 uždavinio 2 alternatyvas ir jas atmetė, nes jų numatomi sprendimai nepasižymi integruotu pobūdžiu, būtinu 1 tikslui pasiekti.

Nors alternatyvūs uždaviniai pasižymi stipria sąsaja su mokymosi visą gyvenimą principo įgyvendinimu ir tai atitinka dinamisko visuomenės vystymo poreikius, tačiau numatytos alternatyvos neužtikrina reikiamos miesto bendruomenės socialinės integracijos, ypač labiausiai pažeidžiamų grupių poreikių.

Rezultatas

Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė 2014 m.	Tarpinė reikšmė 2018 m.	Galutinė reikšmė 2022 m.
1. Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose), skaičius	0,0	10,0	30,0
2. Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc.	0,0	10,0	20,0
Produktas			
<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0,0	20,0	50,0
2. Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0,0	1,0	3,0

1.2. Uždavinys. Teikti pagalbą darbingo amžiaus neaktyviems gyventojams siekiant (re)integruoti juos į darbo rinką, suteikiant ir /ar tobulinant socialinius bei darbinis įgūdžius.

Uždavinio strateginiai ryšiai su SSGG rezultatais

Įgyvendinant 1.2 uždavinį siekiama 1 tikslo – bendruomenės poveikio dėka, t.y. tobulinant socialinius įgūdžius padėti asmenims, turintiems „sunkių“ problemų, kurios susijusios su priklausomybės ligomis ir profesinių įgūdžių praradimu, grįžti į darbo rinką. Šiam uždaviniui spręsti būtina profesionali pagalba iš šalies.

Neformalaus švietimo parama reikalinga ir socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, ir savanoriams, kurie, galėtų betarpiškai veikti kartu paramos reikalingiems asmenims jiems imantis savarankiškos ūkinės veiklos. Tačiau tokiam poveikiui pasiekti nepakanka vien „žmogiško“ ryšio –

29

rezultatams pasiekti reikia nors minimalių žinių ir terapinės veiklos bei reintegracijos įgūdžių. Todėl savanoriams ir į savi pagalbos veiklą ištraukusiems asmenims bus organizuojamas mokymas, kuris apims ir savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimą (rūpybos reikalaujančių asmenų gyvenimo kokybę galėtų žymiai pagerėti, jei jie išmokytų geriau vesti savo namų ūkį ir pasinaudotų turimomis ūkinės veiklos galimybėmis).

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio parinkimo priežastys

1.2 uždavinio 1 alternatyva – *Jaunimo profesinių įgūdžių ugdymas organizuojant jaunimo profesines stažuotes miesto įmonėse.*

1.2 uždavinio 2 alternatyva – *Moksleivių darbo kultūros ugdymas nukreipiant neformalų ugdymą į praktinių darbo įgūdžių tobulinimą.*

Dėmesys jaunimui ir jo profesiniam orientavimui gerinti, sudarant jaunuoliams galimybes praktiškai įsisavinti darbo įgūdžius, yra remtina veikla. Tačiau VVG atmesdama alternatyvas ir pasirinkdama kitą uždavinį numatė teikti paramą labiausiai jos poreikį jaučiantiems asmenims. Kita vertus, VVG, įgyvendindama VPS, planuoja į savanorius įtraukti ir jaunimo atstovus. Ši veikla įgalins jaunuolius „susidurti su gyvenimu“ ne iš paradinės pusės. Jaunuolius su profesionalų palyda įtraukus į socialinių paslaugų teikimą, siekiant padėti sergantiems priklausomybės ligomis asmenims grįžti į darbo rinką, bus atliktas daugialypis darbas. Šio darbo vienas iš svarbiausių aspektų – jaunimo savivalos elgesio profilaktika. Taip pat svarbu pažymėti, kad priklausomybės ligos pažeidžia ne tik konkrečius asmenis – šių ligų paplitimas turi žymiai platesnį poveikį, nes apima šeimos narius, gimines ir kaimynus bei visą vietos bendruomenę. Todėl parama į priklausomybės bėdą patekusiems asmenims tuo pačiu yra didelė pagalba daugeliui aplinkinių žmonių.

Rezultatas

<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis, proc.	0,0	10,0	30,0
Produktas			
<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0,0	20,0	50,0
2. Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0,0	1,0	3,0

2 tikslas. SUDARYTI PALANKIAS SĄLYGAS NAUJIEMS VERSLAMS KURTIS

Strateginiai ryšiai su SSGG rezultatais

VPS 2 tikslas realizavimas stiprins vietos verslą ir tuo pačiu gerins vietos gyventojų užimtumą bei jaunimo integraciją į vietos ūkio plėtrą, nes naujų verslų kūrimas visų pirma numato jaunimo verslo iniciatyvų realizavimą. Vietos verslas bus stiprinamas skatinant miesto bendruomenės narius imtis verslo, įskaitant ir naujosios turgavietės teikiamų galimybių geresnį panaudojimą. (Moderni turgavietė Pagėgiuose bus įrengta 2017–2018 m. iš ES paramos šalies regionų plėtrai lėšų).

Iškeltas 2 tikslas labiausiai atitinka 1 VPS apibrėžtą VVG teritorijos plėtos poreikį –kurti naujus verslus ir diegti vietos ekonomiką stiprinančias inovacijas.Pagėgiai išsiskiria iš šalies miestų silpna vietos verslo plėtra, menku vietos verslininkų bendradarbiavimu (silpnybė Sl.2.) ir ypač mažu investicijų kiekiu (silpnybė Sl.3.).

Siekiant 2 tikslo bus realizuotas vietos plėtos poreikis „geriau panaudoti vietos plėtrai ES paramos lėšomis sutvarkytas viešąsias erdves ir pastatus“, nes planuojama pasinaudoti viešuoju sektoriumi (pvz., jau minėta naujaja turgaviete ir kitais objektais) – panaudojama stiprybė St.5. ir galimybė Gl.1.

Tikslas padės geriau integruoti jaunimą ir taip įveikti silpnybę Sl.6. Taip pat VPS 2 tikslui pasiekti numatytas uždavinys ir veiksmai sudaro prielaidas efektyviai panaudoti šiomis VVG teritorijos stiprybėmis: vietos plėtrai palankia demografinė situacija (St.1.); palyginti aukštu fizinių asmenų verslumo lygiu (St.2.); dideliu tranzitinių turistų srautu(St.3.).

VVG išskeldama 2 tikslą atsižvelgė ir į kylančias grėsmes. Tikslu siekimas padės reaguoti į grėsmes, kurias kelia: netolygi šalies socialinė ir ekonominė raida (Gr.1.); stiprus poreikis sparčiai diegti inovacijas (Gr.4.) ir su kapitalo koncentracija bei augančia rinkos konkurencija susijęs neigiamas poveikis vietos plėtrai (Gr.6.).

VVG tikslą - sudaryti palankias sąlygas naujiems verslams kurtis - suvokia kaip daugialypį poveikį turinčią veiklą. Nors siekiama skatinti privačią iniciatyvą, tačiau akcentuojami viešieji interesai: darbo vietų kūrimo svarba; vietos jaunimo geresnė integracija į vietos ūkį ir inovacijų įgyvendinimas, įskaitant ir socialinio verslo plėtrą, taip pat ir investicijų pritraukimas.

Alternatyvūs tikslai ir tikslo parinkimo priežastys

VPS 2 tikslo alternatyvos:

1 alternatyva – *Užtikrinti darbo vietų augimą remiant turizmo plėtrą ir geriau panaudojant Mažosios Lietuvos paveldą.*

2 alternatyva- *Skatinti jaunimo verslo iniciatyvų įgyvendinimą.*

VVG atsisakė alternatyvių tikslų. VPS 2 tikslo 1 alternatyva skatintų sektorinį veikimą – turizmo verslo rėmimą, akcentuojant kultūros turizmą. Ši veiklos sritis VVG teritorijoje yra perspektyvi, tačiau nepakankamai atitinka VPS keliamusreikalavimus stiprinti socialinę integraciją ir tokiu būdu gerinti vietos gyventojų padėtį darbo rinkoje. Būtina pabrėžti, kad pasirinktas 2 tikslas „Sudaryti palankias sąlygas naujiems verslams kurtis“, neatmeta turizmo verslo plėtos galimybių.

VPS 2 tikslo 2 alternatyva taip pat netenkino VVG, nes keliamas tikslas yra per siauras ir apima tik vieną tikslinę grupę.

Tikslui priskirtas efekto rodiklis –Veikiančių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų

Efektro rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai

	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. Veikiančių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų	50,0	52,0	55,0

Rezultatai	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>			
1. Sukurtų naujų darbo vietų skaičius	0,0	3,0	8,0
2. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose dalis, proc.	0,0	10,0	40,0

2.1. Uždavinys. Teikti kompleksinę pagalbą verslo pradžiai ir jo plėtrai

Uždavinio strateginiai ryšiai su SSGG rezultatais

VPS 2.1 uždavinio sprendimas numato dvi veiklos kryptis. Pirmą, dėmesys bus skirtas VVG teritorijoje skatinti verslo pradžia ir įgyvendinti jaunimo novatoriškus verslo sumanymus. Antra, verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti bus suteikiama parama išgyjant ūkinei veiklai reikalingų priemonių ir/ ar įrangos.

Iškeltas uždavinys remėsi SSGG analizės rezultatais: Pagėgių mieste yra pakankamai darbingo amžiaus asmenų (stiprybė St.1.); nemaža dalis gyventojų pasižymi verslumu (stiprybė St.2.), todėl tikslinga skatinti vietos gyventojus imtis verslo ir planuoti, kaip galima verslo plėtrai geriau panaudoti ES paramą, kuri bus skirta naujajai turgavietei įrengti (galimybė Gl.1.); taip pat būtina pasinaudoti didelių tranzitinių turistų srautu (stiprybė St.3.); į verslą įtraukti jaunimo atstovus bus mažinama silpnė Sl.6. ir pasinaudojama naujų technologijų galimybėmis (Gl.5.) bei nacionalinėmis verslo rėmimo galimybėmis (Gl.6.).

Iškelta VPS 2.1 uždavinio sprendimas padės prisiderinti prie grėsmių (Gr.1., Gr.3., Gr.4., Gr.5., Gr.6.) poveikio. Ypač svarbu pabrėžti, kad uždavinio sprendimo veiksmams, numatantys verslo starto palengvinimą bei įsikūrimą naujai įrengtoje miesto turgavietėje, taps realiu atsaku į grėsmę Gr.4. (stiprus poreikis sparčiai diegti inovacijas). Ši grėsmė yra nauja, todėl nepakankamai vertinama, nors jos poveikis įgyja vis didesnę masę. VVG pakankamai rimtai įvertino grėsmės keliamą riziką vietos plėtos perspektyvoms, nes suvokia, kad nepabandžius eksperimentuoti ir įgyvendinti įvairaus pobūdžio naujovių, vietos bendruomenė tiesiog beviltiškai atsiliks.

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio parinkimo priežastys

2.1 uždavinio 1 alternatyva – *Teiki paramą turizmo verslo kūrimuisi ir plėtrai.*

2.1 uždavinio 2 alternatyva – *Teikti kompleksinę paramą jaunimo verslo pradžiai*

VVG teritorija pasižymi turistiniu patrauklumu ir dideliu tranzitinių turistų srautu (stiprybė St.3.). Perspektyvu įtraukti vietos gyventojus į pelningą turizmo verslą. 1-osios alternatyvos buvo atsisakyta, nes verslo startas turizmo srityje reikalauja aukšto profesinio pasirengimo, verslo ryšių ir daugelio kitų dalykų („turizmas - tūkstancio smulkmenų verslas“). Tam galima rengtis iš anksto, tačiau tokios veiklos rezultatai pasiekiami per labai ilgą laikotarpį. VVG atmetė 2.1 uždavinio 2-rą alternatyvą, nes apima tik vieną tikslinę grupę.

Rezultatas

<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje	0,0	10,0	40,0

pagėrėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose dalis, proc.			
Produktas			
<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė 2014 m.</i>	<i>Tarpinė reikšmė 2018 m.</i>	<i>Galutinė reikšmė 2022 m.</i>
1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0,0	8,0	20,0
2. Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0,0	1,0	1,0

Parengta Pagėgių miesto vietos plėtos strategija prisideda prie Tauragės regiono ITV programos 1 tikslo „Padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą“. Visi Pagėgių miesto vietos plėtos strategijos veiksmai skirti vietos gyventojų užimtumui didinti. Įgyvendinant vietos plėtos strategijos 2.1 uždavinio „Teikti kompleksinę pagalbą verslo pradžia ir jo plėtrai“ 2.1.1 veiksmą „Mentorystės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų paieškos ir kt.) teikimas verslą pradėdantiems asmenims“ ir 2.1.2 veiksmą „Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradėdantiems asmenims) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas“ tiesiogiai prisidedama prie Tauragės regiono ITV programos 1.1 uždavinio „Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves“ įgyvendinimo. Įgyvendinant Tauragės regiono ITV programą bus įrengta Pagėgių miesto Turgaus aikštė ir sutvarkytos jos prieigos. Įgyvendinant minėtą vietos plėtos strategijos 2.1 uždavinį, bus inicijuojamos veiklos, siekiant išnaudoti įrengtos Turgaus aikštės teikiamas naujas galimybes verslui plėtoti ir gyventojų užimtumui didinti.

4.3. Integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

Vietos plėtros strategija buvo rengiama laikantis socialinės partnerystės principo, kas neišvengiamai padėjo atsirasti naujoms vietos plėtros idėjoms. Susitikimuose su vietos gyventojais buvo viešai deklaruojama naujovių būtinybė ir buvo tariamasi, kaip jas būtų galima įgyvendinti. VVG, ieškodama pagrindinių VPS sprendimų, akcentavo ne žinybinius, bet visos VVG atstovaujamos teritorijos plėtros poreikius, kuriuos efektyviausiai galima spręsti tik socialinės partnerystės pagrindu, kai visų trijų sektorių (vietos valdžios, nevyriausybinių sektoriaus ir verslo) atstovai parengia ir įgyvendina integruotus sprendimus.

VPS novatoriškumą sąlygojo ir siekis realizuoti principą „iš apačios į viršų“, nes buvo stengiamasi rasti tokius sprendimus, kurie ne tik atitiktų vietos gyventojų interesus, bet ir atsižvelgtų į jų pasirengimą aktyviai dalyvauti įgyvendinant numatytus veiksmus. Šiuo požiūriu labai išryškėjo savanoriškos veiklos vaidmuo sprendžiant socialinės atskirties problemas ir NVO įgalinimas įsitraukti į VPS įgyvendinimą. Apibendrintai galima pasakyti, kad „įgalinimas“ yra raktažodis, kuris geriausiai apibūdina ir leidžia suprasti Pagėgių miesto VVG parengtos vietos plėtros strategijos esmę. Turinio prasme daug inovacijų tikimasi sulaukti iš verslaus Pagėgių miesto jaunimo įgalinimo realizuoti novatoriško verslo idėjas.

Net sprendžiant „sunkias“ socialinės atskirties problemas numatomas aktyvus rūpybos dėmesio reikalaujančių asmenų dalyvavimas VPS veiklose.

Vietos plėtros subjektų kūrybinių galių integravimas leis geriau išnaudoti VVG teritorijos išteklius (įskaitant ir visus žmogiškuosius išteklius) vietos ekonominiam augimui ir gyvenimo kokybei gerinti.

Rengiant VPS sprendimus daug dėmesio buvo skiriama naujoms VVG teritorijos raidos tendencijoms atskleisti, taip pat buvo detalai išanalizuotos vietos plėtros galimybės ir grėsmės, kurias lemia išorėje vykstantys procesai. VPS sprendimų internacionalizavimas taip pat pasireiškė ir ES šalių gerosios patirties integravimu į VPS sprendimus, pvz., siekiu kurti naują socialinių paslaugų modelį, kuris remtųsi vietos bendruomenės įgalinimu, o ne instituciškai organizuojamomis paslaugomis.

Apibendrinant galima pasakyti, kad VPS rengimo metu buvo aprobuotos ir į naujos VPS sprendimus integruotos šios novatoriškos strateginės veiklos kryptys: pilietinės visuomenės įgalinimas spręsti vietos bendruomenės socialines problemas; jaunimo įgalinimas imtis novatoriško verslo, įskaitant ir socialinio verslo idėjų generavimą ir įgyvendinimą; savanoriškos veiklos organizavimas ir jos nukreipimas socialinėms vietos bendruomenės problemoms spręsti; bendradarbiavimas kuriant savipagalbos grupes ir veiksmingos paramos šeimoms, auginančioms vaikus, suteikimas padedant joms suderinti šeimos įsipareigojimus su darbo reikalavimais.

Dalis išvardytų inovacijų turi valdymo inovacijų pobūdį – jas diegiant VVG siekė užtikrinti vietos plėtrą įgalinant pilietinės visuomenės organizacijas ir kitus vietos plėtros dalyvius savarankiškai organizuoti ir veikti bendram labai pagal susidariusią situaciją, kuri rinkos sąlygomis nuolat keičiasi.

5. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas

Rengdama vietos plėtros strategiją, Pagėgių miesto vietos veiklos grupė įtraukė vietos gyventojus, nevyriausybinių sektoriaus, verslo ir valdžios atstovus. Toliau aprašomi konkretūs VVG vykdyti gyventojų įtraukimo veiksmai:

1. Vietos gyventojų anketavimas. Anketavimas atliktas 2015 m. lapkričio – 2016 m. sausio mėn. Anketas užpildė 342 respondentai (su 95 proc. tikimybe ir 5 proc. paklaida). Parinkti skirtingo amžiaus, profesijų, išsilavinimo, socialinio statuso respondentai (respondentų socialinis portretas pateiktas VPS 2 dalyje). Anketa buvo sudaryta iš 28 klausimų, kurie apėmė dabartinės Pagėgių miesto situacijos vertinimą, gyventojų lūkesčius dėl ateities bei padėjo išsiaiškinti jų poziciją dėl remtinių veiksmų įgyvendinant VPS. Anketos suvestinę galima rasti VPS 5 priede.

Strateginius sprendimus taip pat lėmė anketavimo metu išreikšta gyventojų nuomonė (žr. 5.1 lentelę), kad pirmumą reikėtų teikti gyventojų socialinei atskirčiai mažinti, padidinti darbingų gyventojų socialinę integraciją, pagerinant jų padėtį darbo rinkoje. Antroje vietoje pagal svarbą - neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, o trečioje neformalių iniciatyvų, skirtų gyventojų verslumui didinti, įgyvendinimas.

5.1 lentelė. Remtinių veiklų grupių prioritetai

Veiklų grupės	Pirmumas
1. Gyventojų socialinei atskirčiai mažinti, padidinti darbingų gyventojų socialinę integraciją, pagerinant jų padėtį darbo rinkoje	1
2. Neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas	2
3. Neformalių iniciatyvų, skirtų gyventojų verslumui didinti, įgyvendinimas	3
4. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų kūrimas ir veikla	4
5. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, savanorių mokymas	5

Formuluojant VPS tikslus, uždavinius ir planuojant veiksmus taip pat atsižvelgta į anketavimo metu gyventojų pareikštą poziciją, kad išskaidžius svarbiausios remtinios sritys yra:

- 1) besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą) konsultavimas (vidutiniškai 4,4 balo iš 5);
- 2) pagalba randant tiekėjus, klientus (4,3 balo);
- 3) praktinių darbo įgūdžių ugdymas darbo vietose (4,3 balo);
- 4) profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos (4,3 balo);
- 5) naujų profesinių įgūdžių įgijimas, neformalus profesinis mokymasis (4,2 balo);
- 6) konsultavimas „verslas verslui“ (4,2 balo);
- 7) transporto paslaugų teikimas neįgaliesiems, senyvo amžiaus žmonėms, ligoniams (4,2 balo).

Priimant strateginius sprendimus atsižvelgta į anketavimo rezultatus, kurie parodė didelį nepanaudotą savanoriškos veiklos potencialą. NVO veikloje nurodė dalyvaujantys 37,0 proc. respondentų. Be to, 69,7 proc. respondentų nurodė, kad prisidėtų savanoriškais darbais tuo atveju, kai NVO organizuotų gyventojams naudingą veiklą. Taip pat gyventojai išsakė nuomonę, kad miesto jaunimo situaciją pagerintų jaunimo verslo iniciatyvų finansavimas (18,1 proc.).

2. Informacinių – konsultacinių renginių organizavimas. Rengiant VPS suorganizuoti 3 konsultacinio pobūdžio renginiai su vietos gyventojais. *Pirmasis renginys* įvyko 2015 m. lapkričio 6 d. Informaciniame renginyje dalyvavo VVG nariai, Pagėgių savivaldybės, verslo, visuomeninių organizacijų, bendruomenių atstovai. Jo metu susirinkusieji buvo informuoti apie Pagėgių miesto VVG veiklą, pradedamą rengti VPS ir galimas finansuoti sritis. Renginio metu buvo pristatytos galimos įgyvendinti iniciatyvos, kuriomis būtų didinamas gyventojų užimtumas ir mažinama socialinė atskirtis. Pagėgių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas dalyvius

supažindino su asociacijos įsikūrimo istorija, nariais, valdyba. Renginio dalyviams buvo pristatyta sociologinės apklausos anketa, su kuria susipažinus buvo galima pateikti pasiūlymus, kaip geriausiai būtų galima išsiaiškinti gyventojų poreikius ir lūkesčius.

Antrasis renginys įvyko 2015 m. gruodžio 22 d. Pirmojoje renginio dalyje dalyviams pristatyti sociologinės apklausos, kurioje dalyvavo daugiau kaip 300 respondentų, rezultatai. Apklausos rezultatai parodė, kad Pagėgių mieste prasta žmoniškųjų išteklių situacija, t.y. mažai dėmesio skiriama savarankišką gyvenimą pradedančio jaunimo ir jaunų šeimų įsitvirtinimui darbo rinkoje. Gyventojai norėtų šiuolaikiškai įrengto turgaus, kad galėtų apsirūpinti šviežiais maisto produktais, įsigyti vietos amatininkų dirbinių, taip pat bendrauti ir dalintis miesto viešojo gyvenimo naujienomis. Itin gera situacija išryškėja vertinant gyventojų dalyvavimą savanoriškoje veikloje. Apklaustieji savanoriškai veiklai galėtų skirti nuo 3 val. per savaitę iki 11 val. per mėnesį.

Antroje renginio dalyje dalyviai tarėsi kaip numatytos priemonės prisidės prie skurdo ir socialinės atskirties mažinimo, skurdžiai gyvenančių miesto gyventojų problemų sprendimo, teigiamo požiūrio visuomenėje formavimo. Renginio metu pateikta nemažai konstruktyvių pasiūlymų, kurių dalis įtraukta į rengiamą „Pagėgių miesto vietos plėtros 2014-2020 m. strategiją“. Susitikimo metu taip pat buvo kviečiama visus iniciatyvius bei turinčius idomų, inovatyvių idėjų bei pasiūlymų Pagėgių miesto gyventojus, verslininkus, nevyriausybinės bei kitas organizacijas išreikšti savo mintis bei kartu kurti Pagėgių miesto ateitį.

Trečiasis renginys (2016 m. sausio 19 d.) buvo skirtas parengtos VPS projekto pristatymui. Renginio metu pristatytos Strategijos kryptys, tikslai bei planuojami įgyvendinti uždaviniai. Dalyvavusieji tarėsi, kaip numatytos priemonės prisidės prie skurdo ir socialinės atskirties mažinimo, kokie planuojamų vykdyti projektų finansiniai planai. Taip pat apsitarta, apie tai jog lėšų, skirtų Pagėgių miesto vietos plėtros strategijai įgyvendinti, skiriama nedaug, todėl reikės visiems veikti sutelktai, kad Strategijoje numatyti tikslai būtų pasiekti. Buvo pateikta informacija apie galimą gyventojų ir organizacijų įsitraukimą į VPS įgyvendinimą.

Iš viso šiuose renginiuose dalyvavo 46 asmenys. Renginių protokolų ir dalyvių sąrašų kopijos pateikiamos VPS 11 priede.

3. Teminių renginių, skirtų bendradarbiavimo tinklui formuoti, organizavimas. Be viešų susitikimų su gyventojais ir organizacijomis buvo organizuoti ir atskirų socialinių partnerių susitikimai, kurių metu buvo smulkiau aptariami ir vystomi atskiri VPS veiksmai, susiję su konkrečios srities problemų sprendimu. Įvyko susitikimai (2015-11-06; 2015-11-20; 2016-01-08) su nevyriausybinių organizacijų, vietos verslo ir valdžios atstovais. Taip pat organizuoti susitikimai pagal tematiką: socialinę atskirtį patiriančių grupių ir rūpybos reikalaujančių asmenų integracija; kultūros, sporto ir laisvalaikio organizavimas; Pagėgių miesto gyventojų ekonominio užimtumo skatinimas ir paslaugų organizavimas.

Susitikimuose buvo gvildenamos VVG teritorijos problemos. Itin aktuali neįgaliųjų asmenų ir senyvo amžiaus žmonių pavėžėjimo problema, taip pat svarbi vaikų priežiūros problema. Dirbantys tėvai neturi kur palikti mokyklinio amžiaus vaikų, o dienos centrą gali lankyti, tik sunkiai besiverčiančių šeimų vaikai. Pagėgių mieste nėra ir labdaros valgyklos. Jaunimas neturi savo erdvės, kurioje galėtų praleisti laisvą laiką, organizuoti veiklas. Nevyriausybinėms organizacijoms taip pat stinga patalpų. Todėl būtų galima steigti centrą, kuriam priklausytų visos Pagėgių mieste registruotos nevyriausybines organizacijos. Centre būtų galima organizuoti neformalųjį ugdymą, praktinių darbo įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje ir kt. Pasak susitikimų dalyvių, pagalbos reikia verslą pradantiems ir norintiems pradėti asmenims. Žmonės susiduria su problemomis bandydami įregistruoti įmones, tvarkydami buhalterines apskaitas, ieškodami klientų. Todėl būtų galima teikti konsultacijas konkrečiam verslo kūrimui ir plėtros klausimais, galėtų būti teikiama pagalba randant tiekėjus, klientus ir kt., visa kas didintų gyventojų verslumą.

Renginiuose buvo aptartos gyventojų grupės, kurios tikslinėmis turėtų būti numatytos VPS. Socialinės srities tikslinei grupei buvo siūloma priskirti neįgaliuosius, ilgalaikius bedarbius, asmenis praradusius bedarbio pašalpą, nesimokančius, nedirbančius ir neaktyvius jaunuolius, vaikų namų auklėtinius, vienišas mamas, nepilnas šeimas, daugiavaikes šeimas, mažamečius vaikus auginančias šeimas, socialinės rizikos šeimas, priklausomybės ligomis sergančius asmenis ir kt. Prie

ekonominės srities tikslinės grupės – asmenis ketinančius pradėti savo verslą bei savarankišką veiklą vykdančius asmenis.

Kiekviename renginyje pateikti siūlymai buvo apsvarstyti ir dalis jų papildė konkrečius VPS įgyvendinimo veiksmus.

Iš viso šiuose renginiuose dalyvavo 68 asmenys. Renginių protokolų ir dalyvių sąrašų kopijos pateikiamos VPS 11 priede.

4. Informacinių straipsnių spausdinimas spaudoje. Rengiant VPS krašto leidinyje „Šilo karčiama“ buvo išspausdintas straipsnis, kuriame gyventojai informuoti apie VVG vykdomas veiklas, rengiamą VPS, planuojamas remti veiklos sritis. Gyventojai raginami teikti savo siūlymus dalyvauti rengiamuose VPS svarstymuose.

5. Informacijos skelbimas interneto svetainėje www.pagegiai.lt. Rengiant VPS vietos veiklos grupė nuolat skelbė susijusią informaciją VVG partnerio – savivaldybės – interneto svetainėje. Buvo pateikiama informacija apie kiekvieną 2 ir 3 punktuose minimą renginį ir kvietimas dalyvauti. Įvykus renginiui, buvo pateikiama trumpa informacija apie tai, kas vyko, kas renginių metu buvo aptarta.

6. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas

6.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etapai

Planuojamas vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis yra 2016 m. liepos mėn. - 2022 m. gruodžio mėn. Išskiriamos 4 pagrindinės strategijos įgyvendinimo veiklų grupės: 1) pasirengimas strategijai įgyvendinti; 2) vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo administravimas; 3) strategijos įgyvendinimo administravimas; 4) strategijos įgyvendinimo viešinimas. Pagrindiniai strategijos įgyvendinimo etapai ir jų terminai pateikiami 6.1 lentelėje.

6.1 lentelė. VPS įgyvendinimo etapai

Eil. Nr.	Veikla	2016 m.		2017 m.		2018 m.		2019 m.		2020 m.		2021 m.		2022 m.	
		I	II III IV	I	II III IV	I	II III IV	I	II III IV	I	II III IV	I	II III IV	I	II III IV
1.	Pasirengimas strategijai įgyvendinti														
1.1.	Viešųjų pirkimų organizavimas														
1.2.	Darbuotojų parinkimas ir įdarbinimas														
1.3.	Atrankos kriterijų, jų vertinimo balų ir vertinimo bei atrankos vidaus tvarkos aprašo parengimas ir tvirtinimas														
2.	Vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo administravimas														
2.1.	Kvietimų teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus skelbimas:														
2.1.1	1 kvietimo skelbimas														
2.1.2	2 kvietimo skelbimas														
2.2.	Projektinių pasiūlymų vertinimas, siūlomų finansuoti VPS įgyvendinimo projektų sąrašo sudarymas ir teikimas VRM														
2.3.	Mokymų vietos projektų rengėjams organizavimas														
2.4.	Vietos projektų vykdymo administravimas														
2.5.	Potencialių pareiškėjų ir vietos projektų vykdytojų konsultavimas														
3.	Strategijos įgyvendinimo administravimas														
3.1.	Ataskaitų rengimas ir teikimas Ministerijai														
3.2.	Mokėjimo prašymų rengimas ir teikimas														
3.3.	VPS stebėsenos vykdymas														
4.	Strategijos įgyvendinimo viešinimas														
4.1.	Informacijos skelbimas ir atnaujinimas interneto svetainėje														
4.2.	Informacinių straipsnių skelbimas vietos spaudoje														
4.3.	Informacinių renginių vietos gyventojams organizavimas														
4.4.	Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos pristatymas vietos bendruomenei														

6.2. Veiksmų planas

Šioje dalyje pateikiami veiksmai, išdėstyti pagal uždavinius, nurodomas kiekvieno veiksmo įgyvendinimo laikotarpis, vykdytojų atrankos principai, lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai.

1 Tikslas. MAŽINTI PAGĖGIŲ GYVENTOJŲ SOCIALINĘ ATSKIRTĮ, SUDARANT PALANKIAS SĄLYGAS JŲ SOCIALINEI INTEGRACIJAI IR UŽIMTUMUI

1.1. Uždavinys. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, teikiant trūkstamas paslaugas ir tarpininkaujant jas gaunant

Veiksmai	Igyvendinimo pradžia (metai/mėnuo)	Igyvendinimo pabaiga (metai/mėnuo)	Veiksmo vykdytojas arba vykdytojo atrankos principai
1.1.1 veiksmas. Informacijos apie bendrąsias socialines paslaugas teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant	2017 m. gegužės mėn.	2020 m. rugsėjo mėn.	Veiksmo vykdytojais gali būti: <ul style="list-style-type: none"> teisinis statusas – viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančios subjektai. Veiksmo vykdytojas (-ai) išsipareigoja: <ul style="list-style-type: none"> į savanorišką ir savipagalbos veiklą įtraukti ne mažiau kaip 20 asmenų. Projekto įgyvendinimo metu palaikyti 1 darbo vietą.
1.1.2 veiksmas. Bendrųjų socialinių ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (maitinimo, transporto, asmeninės higienos, pagalbos į namus ir kt.) pasitelkiant savanorius teikimas socialinę atskirtį patiriantiems	2017 m. gegužės mėn.	2022 m. rugsėjo mėn.	Veiksmo vykdytojais gali būti: <ul style="list-style-type: none"> teisinis statusas – viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančios subjektai. Veiksmo vykdytojas (-ai) išsipareigoja: <ul style="list-style-type: none"> Padidinti socialinę atskirtį patiriantiems vietos gyventojams integralios pagalbos apimtis į neformalios pagalbos teikimą įtraukiant 20 savanorių. Savanoriškos veiklos pagrindais suteikti bendrųjų socialinių paslaugų ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų ne mažiau kaip 50-čiai socialinę atskirtį patiriančių

gyventojams			gyventojų. • Projekto įgyvendinimo metu palaikyti 1 darbo vietą.
1.1.3 veiksmas. Vaikų priežiūros ir užimtumo paslaugų teikimas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, sudarant sąlygas suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus	2017 m. gegužės mėn.	2022 m. rugsėjo mėn.	<p>Veiksmo vykdymojoje gali būti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teisinis statusas –viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; • tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančios subjektai. <p>Veiksmo vykdymojoje (-ai)įsipareigoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su partneriais padėti ne mažiau kaip 20-čiai šeimų, auginančių vaikus, suderinti šeimos įsipareigojimus su darbo reikalavimais. • Kartu su partneriu – Pagėgių savivaldybės kaimo vietovių VVG „Pagėgių kraštas“ - organizuoti 20-čiaišeimų, auginančių vaikus, šviežių vietos maisto produktų nemokamo pristatymo į namus paslaugą. • Moksleivių atostogų metu organizuoti ne mažiau kaip 3 darbo ir poilsio stovyklas (10 d. trukmės), skirtas moksleiviško amžiaus vaikams. • Projekto įgyvendinimo metu palaikyti 1 darbo vietą.

Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Veiksmai	Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):	Kitos viešosios lėšos (Eur):	Privatios lėšos (Eur):	ES lėšos (Eur):
1.1.1 veiksmas. Informacijos apie bendrąsias socialines paslaugas teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant	34114,48	2729,16	2388,01			28997,31
1.1.2 veiksmas. Bendrųjų socialinių ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (maitinimo, transporto, asmeninės higienos, pagalbos į namus ir kt.) pasitelkiant savanorius teikimas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams	50000,00	4000,00	3500,00			42500,00
1.1.3 veiksmas. Vaikų priežiūros ir užimtumo paslaugų teikimas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, sudarant sąlygas suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus	54347,83	4347,83	3804,35			46195,66

1.2. Uždavinys. Teikti pagalbą darbingo amžiaus neaktyviems gyventojams siekiant (re)integruoti juos į darbo rinką, suteikiant ir /ar tobulinant socialinius bei darbo įgūdžius

Veiksmai	Įgyvendinimo pradžia (metai/mėnuo)	Įgyvendinimo pabaiga (metai/mėnuo)	Veiksmo vykdytojas arba vykdytojo atrankos principai
1.2.1 veiksmas. Darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimas organizuojant neformaliojo švietimo veiklas ir savipagalbos grupes	2017 m. gegužės mėn.	2022 m. rugsėjo mėn.	<p>Veiksmo vykdytojais gali būti:</p> <ul style="list-style-type: none"> teisinių statusas –viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančys subjektai. <p>Veiksmo vykdytojas (-ai) įsipareigoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> projekto metu turi suteikti profesinio tobulinimo paslaugas ne mažiau kaip 40 asmenų, įsitraukusių į savanorišką ir į savipagalbos veiklą.
1.2.2 veiksmas. Neaktyvių darbingų asmenų, sergančių priklausomybės ligomis, reabilitacija ir reintegracija į darbo rinką, teikiant psichologines paslaugas ir ugdant praktinius darbo įgūdžius	2017 m. gegužės mėn.	2022 m. rugsėjo mėn.	<p>Veiksmo vykdytojais gali būti:</p> <ul style="list-style-type: none"> teisinių statusas –viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančys subjektai. <p>Veiksmo vykdytojas (-ai) įsipareigoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Veiksmo vykdytojas ir jo partneriai projekto metu turi ne mažiau kaip 35-iems asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis, organizuoti reabilitacijos ir visavertės reintegracijos į darbo rinką paslaugas.

Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Veiksmai	Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):	Kitos viešosios lėšos (Eur):	Privačios lėšos (Eur):	ES lėšos (Eur):
1.2.1 veiksmas. Darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimas organizuojant neformaliojo švietimo veiklas ir savipagalbos grupes	50869,57	4069,57	3560,87			43239,13
1.2.2 veiksmas. Neaktyvių darbingų asmenų, sergančių priklausomybės ligomis, reabilitacija ir reintegracija į darbo	35000,00	2800,00	2450,00			29750,00

rinka, teikiant psichologines paslaugas ir ugdant praktinius darbo įgūdžius					
---	--	--	--	--	--

2 Tikslas.SUDARYTI PALANKIAS SĄLYGAS NAUJIEMS VERSLAMS KURTIS

2.1. Uždavinys. Teikti kompleksinę pagalbą verslo pradžiai ir jo plėtrai

Veiksmai	Įgyvendinimo pradžia (metai/mėnuo)	Įgyvendinimo pabaiga (metai/mėnuo)	Veiksmo vykdytojas arba vykdytojo atrankos principai
2.1.1 veiksmas. Mentorystės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų paieškos ir kt.) teikimas verslą pradedančioms asmenims	2017 m. gegužės mėn.	2020m. rugsėjo mėn.	Veiksmo vykdytojais gali būti: <ul style="list-style-type: none"> • teisinis statusas – privatus juridiniai asmenys. Pobūdis – labai mažos ir mažos įmonės. • teisinis statusas – fiziniai asmenys. Pobūdis – dirbantieji pagal individualios veiklos pažymą. • teisinis statusas – viešieji juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų ir LR biudžetinių įstaigų įstatymus; • tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančys subjektai. Veiksmo vykdytojas (-ai) įsipareigoja: <ul style="list-style-type: none"> • Suteikti individualių (pagal poreikį) verslo starto paslaugų 10 naujų verslo subjektų.
2.1.2 veiksmas. Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas	2019m. sausio mėn.	2022 m. rugsėjo mėn.	Veiksmo vykdytojais gali būti: <ul style="list-style-type: none"> • teisinis statusas – privatus juridiniai asmenys. Pobūdis – labai mažos ir mažos įmonės. • teisinis statusas – fiziniai asmenys. Pobūdis – dirbantieji pagal individualios veiklos pažymą. • tinkamais veiksmo vykdytojais gali būti tik Pagėgių mieste registruoti ir VVG teritorijoje veiklą vykdančys subjektai. Veiksmo vykdytojas (-ai) įsipareigoja: <ul style="list-style-type: none"> • Sudaryti sąlygas ne mažiau kaip 10 verslų pradedančių subjektų, apsirūpinti reikalinga įranga ir priemonėmis.

Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Veiksmai	Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):	Kitos viešosios lėšos (Eur):	Privачios lėšos (Eur):	ES lėšos (Eur):
2.1.1 veiksmas. Mentorystės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų paieškos ir kt.) teikimas verslą pradėjantiems asmenims	32608,70	2608,70	2282,61			27717,40
2.1.2 veiksmas. Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradėjančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas	86956,52	6956,52	6086,96			73913,04

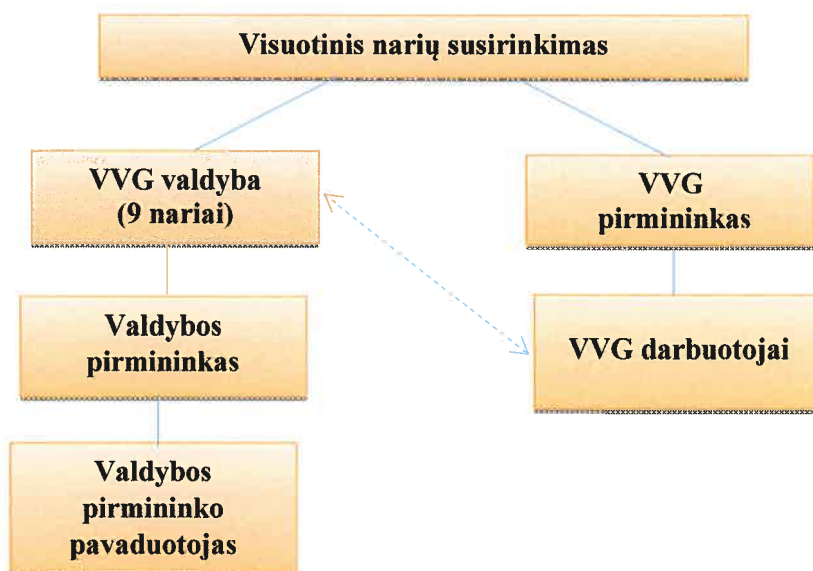
7. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka

7.1. Miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną

Pagėgių miesto VVG valdymo organai yra:

- 1) visuotinis narių susirinkimas (aukščiausiasis organas);
- 2) VVG valdyba (kolegialus valdymo organas);
- 3) VVG pirmininkas (vienasmenis valdymo organas).

Šie valdymo organai atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną. VVG valdymo struktūros schema pateikta 7.1 paveiksle.

7.1 pav. Pagėgių miesto VVG valdymo schema

Visuotinis narių susirinkimas renka ir atšaukia iš pareigų VVG valdybos narius, VVG pirmininką, keičia VVG įstatus, tvirtina VVG metinę finansinę atskaitomybę, svarsto ir tvirtina VVG pirmininko pateiktą veiklos ataskaitą bei VVG valdybos ataskaitą bei sprendžia kitus teisės aktais jam priskirtus klausimus.

VVG valdyba vadovauja VVG veiklai tarp visuotinių narių susirinkimų. VVG valdyba šaukia ir organizuoja visuotinius narių susirinkimus, rengia VVG veiklos programą ir ataskaitą bei teikia jas tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. Valdyba iš valdybos narių renka valdybos pirmininką ir išrinkto valdybos pirmininko teikimu valdybos pirmininko pavaduotoją;vykdo iš dalies ar visiškai VVG lėšomis finansuojamų projektų atranką, nustato administracijos struktūrą, pareigybes ir pareiginius nuostatus ir sprendžia kitus teisės aktais jai priskirtus klausimus.

*VVG pirmininkas*veikia VVG vardu ir turi teisę sudaryti sandorius; rengia ir teikia visuotiniam narių susirinkimui administracinės veiklos ataskaitą, tvarko VVG narių apskaitą, veda jų sąrašą, organizuoja ir koordinuoja VVG administracinę veiklą; tvarko ir atsako už tinkamą Asociacijos lėšų panaudojimą bei turi teisę pasirašyti finansinius dokumentus; kontroliuoja VVG tikslų įgyvendinimą; valdybai pritarus, priima ir atleidžia darbuotojus, sudaro ir nutraukia su jais darbo sutartis, skatina juos ir skiria nuobaudas; palaiko dalykinius ryšius su kitomis Lietuvos Respublikos ir užsienio miesto vietos veiklos grupėmisir sprendžia kitus teisės aktais jam priskirtus klausimus.

VVG organų funkcijos įgyvendinant VPS pateikiamos 7.1. lentelėje.

7.1. lentelė. Valdymo organų funkcijos įgyvendinant VPS

Valdymo organas	Funkcijos
Visuotinis narių susirinkimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tvirtina metinę/galutinę VPS įgyvendinimo ataskaitą 2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo proceso tobulinimo 3. Priima sprendimus dėl VPS keitimo
VVG valdyba	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tvirtina projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą 2. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus 3. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo ar atskirų jos narių suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui 4. Svarsto metinę/galutinę VPS įgyvendinimo ataskaitą 5. Inicijuoja visuotinio susirinkimo sprendimus dėl VPS keitimo
VVG pirmininkas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo 2. Teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo arba papildymo 3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą 4. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, metinės/galutinės VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą 5. Koordinuoja metinės VPS pristatymą miesto bendruomenei 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą

7.2. Veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atranka

Iki paskelbiant kvietimą teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus VVG parengia vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus (toliau – atrankos kriterijai), jų vertinimo balus ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą.

Atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina VVG valdyba. Pasirinkdama kriterijus VVG atsižvelgia į Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose LR vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-992 nurodytus rekomendacinius vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus. Visiems projektams privalomai bus taikomas kriterijus nepažeisti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių 4.5 papunkčio.

Prieš atrankos kriterijų tvirtinimą VVG gali derinti juos su LR Vidaus reikalų ministerija.

Prieš paskelbiant kvietimą atrankai, atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio VPS įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į VPS pakeitimus. Paskelbus kvietimą atrankai ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas nekeičiami.

Gali būti skelbiamas papildomas kvietimas teikti rezervinius vietos plėtros projektinius pasiūlymus.

Vietos projektų vertinimas ir atranka organizuojami vadovaujantis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių (patvirtintų 2015 m. gruodžio 11 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-992) nuostatomis.

7.3. Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka

1) *Trumpas tvarkos apibūdinimas.* Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, kuri leis nuolatos stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra sistemiškas ir kompleksiškas priemonių, susietų su VPS įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių pokyčių stebėjimo, vertinimo bei pasiūlymų dėl VPS įgyvendinimo tobulinimo procesas.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo ir VPS įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų viešosios paramos lėšų paskirstymą ir savalaikį jų įsisavinimą, apibrėžti VVG valdymo organų, VVG administracijos darbuotojų funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant VPS.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujamai teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdybos nariams ir VVG darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

2) *VPS įgyvendinime dalyvaujančių VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje.* Svarbus vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG visuotiniam narių susirinkimui, kuris tvirtina metinę/galutinę VPS įgyvendinimo ataskaitą ir priima sprendimus dėl VPS keitimo, teikia rekomendacijas VPS įgyvendinimo procesui tobulinti. Ne mažiau atsakomybės tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus; priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui.

Pagrindinis vaidmuo vykdant reguliarią VPS įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą tarp VVG valdybos posėdžių teks VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kurią VVG valdybos sprendimu sudarys paskirti VVG nariai kartu su VVG administracijos darbuotojais (ne mažiau kaip 5 asmenys). Užtikrinant vietos valdžios, bendruomenių ir verslo sektorių efektyvų bendradarbiavimą, formuojant VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėtį bus laikomasi partnerystės principo, t.y., kad šios grupės nariai atstovautų visiems trims partnerių sektoriams (nevyriausybiniam, vietos valdžios ir verslo).

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė turės kompetenciją teikti pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, kai nustatomas piktnaudžiavimo atvejis. Į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių rekomendacijas bus atsižvelgta rengiant VPS pakeitimų projektus.

3) *Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka.* Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytų tikslų, ir uždavinių įgyvendinimą, atlikimas.

Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminimą ir analizę ir papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi VVG pirmininkas ir administracijos darbuotojai.

Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, taip pat iš kitų informacijos šaltinių. Renkama ir sisteminama informacija apie planuotus ir pasiektus efekto, rezultato ir produkto rodiklius, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus.

VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-992 nustatytą formą ir reikalavimus.

VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet, ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d. Už jos parengimą kartu VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariais atsakinga VVG administracija, o už pateikimą VVG visuotiniam susirinkimui atsakinga VVG valdyba. VVG valdyba svarsto metinę ataskaitą. Gali būti priimtas sprendimas gražinti ataskaitą tobulinimui, už kurį atsakinga VVG administracija.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė VPS įgyvendinimo metinę ataskaitą pateiks VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui. Ataskaita bus viešai skelbiama VVG atstovaujamos teritorijos bendruomenei VVG interneto svetainėje www.pagegiai.lt, pagal poreikį bus numatytos kitos ataskaitos pristatymo vietos bendruomenei priemonės.

VPS įgyvendinimo eiga ir rezultatai nuolat bus viešinami interneto svetainėje www.pagegiai.lt

4) *Atskaitomybės tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, sistema.* Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui. VPS administravimo vadovas už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai, o tarp jos posėdžių VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas, už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai. VVG valdyba kartu su VVG vadovu už savo veiklą atsiskaito visuotiniam VVG narių susirinkimui, kaip aukščiausiam VVG valdymo organui.

Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS. Pastebėjus ar nustačius VVG administracijos darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į VVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų.

VVG valdyba taip pat turės teisę esant piktnaudžiavimo atvejui arba interesų konfliktui priimti sprendimą dėl atskirų VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių narystės joje suspendavimo tol, kol bus pašalintas interesų konfliktas.

Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS, į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę VVG valdybos sprendimu gali būti įtraukti papildomi nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų.

Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje.

7.4. Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra.

VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina VVG visuotinis susirinkimas. Visuotinio susirinkimo sprendimą keisti VPS inicijuoja VVG valdyba.

VPS gali būti keičiama kai:

- 1) pasikeičia teisės aktai, reglamentuojantys VPS įgyvendinimą;
- 2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp VPS uždavinių ir veiksmo sričių;
- 3) būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;

4) būtina patikslinti VPS veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti VPS numatytus rodiklius.

Vietos plėtros strategija keičiama ta pačia tvarka, kaip ir tvirtinama. Vietos plėtros strategijos keitimas raštu suderinamas su LR vidaus reikalų ministerija.

8. Vietos plėtros strategijos finansinis planas

1. TIKSLAS. Mažinti Pagėgių gyventojų socialinę atskirtį, sudarant palankias sąlygas jų socialinei integracijai ir užimtumui										
1.1. UŽDAVINYS: Didinti socialinių paslaugų prieinamumą socialinę atskirtį patiriančioms asmenims, teikiant trūkstamas paslaugas ir tarpininkaujant jas gaunant										
VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS	Igyvendinimo pradžios N metai	Igyvendinimo N + 1 metai	Igyvendinimo N + 2 metai	Igyvendinimo N + 3 metai	Igyvendinimo N + 4 metai	Igyvendinimo N + 5 metai	Igyvendinimo pabaigos metai		
1.1.1. Informacijos apie bendrąsias socialines paslaugas teikimas socialinę atskirtį patiriančioms gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	408,00	840,00	840,00	641,16	0,00	0,00	2022 m.	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	357,00	735,00	735,00	561,01	0,00	0,00		
	Kitos viešosios lėšos									
	Privačios lėšos									
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	4335,00	8925,00	8925,00	6812,31	0,00	0,00		
	Iš viso:	0,00	5100,00	10500,00	10500,00	8014,48	0,00	0,00	0,00	
	1.1.2. Bendrųjų socialinių ir specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (maitinimo, transporto, asmeninės higienos, pagalbos į namus ir kt.) pasitelkiant savanorius teikimas socialinę atskirtį patiriančioms	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	560,00	800,00	800,00	720,00	560,00	560,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	490,00	700,00	700,00	700,00	630,00	490,00	490,00	
	Kitos viešosios lėšos									
Privačios lėšos										
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	5950,00	8500,00	8500,00	8500,00	7650,00	5950,00	5950,00		
Iš viso:	0,00	7000,00	10000,00	10000,00	10000,00	9000,00	7000,00	7000,00		

gyventojams										
1.1.3. Vaikų priežiūros ir užimtumo paslaugų teikimas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, sudarant sąlygas suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	720,00	880,00	800,00	800,00	800,00	587,83	800,00	560,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	630,00	770,00	700,00	700,00	700,00	514,35	700,00	490,00
	Kitos viešosios lėšos									
	Privacios lėšos									
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	7650,00	9350,00	8500,00	8500,00	8500,00	6245,65	8500,00	5950,00
	Iš viso:	0,00	9000,00	11000,00	10000,00	10000,00	10000,00	7347,83	10000,00	7000,00
1.2. UŽDAVINYS: Teikti pagalbą darbingo amžiaus neaktyviems gyventojams siekiant (re)integruoti juos į darbo rinką, suteikiant ir/ar tobulinant socialinius bei darbinus įgūdžius										
1.2.1. Darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų savarankiškos ūkinės veiklos įgūdžių tobulinimas organizuojant neformaliojo švietimo veiklas ir savipagalbos grupes	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	480,00	800,00	800,00	800,00	789,57	720,00	800,00	480,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	420,00	700,00	700,00	700,00	690,87	630,00	700,00	420,00
	Kitos viešosios lėšos									
	Privacios lėšos									
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	5100,00	8500,00	8500,00	8500,00	8389,13	7650,00	8500,00	5100,00
	Iš viso:	0,00	6000,00	10000,00	10000,00	10000,00	9869,57	9000,00	9869,57	6000,00
1.2.2. Neaktyvių darbingų asmenų, sergančių priklausomybės	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	400,00	480,00	560,00	480,00	480,00	480,00	480,00	400,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	350,00	420,00	490,00	490,00	420,00	420,00	420,00	350,00

<i>ligomis, reabilitacija ir reintegracija į darbo rinką, teikiant psichologines paslaugas ir ugdant praktinius darbo įgūdžius</i>	Kitos viešosios lėšos																							
	Privaciaios lėšos																							
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	4250,00	5100,00	5950,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	5100,00	4250,00		
	Iš viso:	0,00	5000,00	6000,00	7000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	6000,00	5000,00	
2. TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas naujiems verslams kurtis																								
2.1. UŽDAVINYS: Teikti kompleksinę pagalbą verslo pradžiai ir jo plėtrai																								
<i>2.1.1. Mentorystės paslaugų (įmonės steigimo, buhalterinės apskaitos vedimo, dokumentų valdymo, klientų paieškos ir kt.) teikimas verslų pradėjantiems asmenims</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	608,70	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	720,00	0,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	532,60	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	630,00	0,00	
	Kitos viešosios lėšos																							
	Privaciaios lėšos																							
<i>2.1.2. Verslui (įskaitant savarankišką darbą pradėjančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių ir/ ar įrangos suteikimas</i>	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	6467,40	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	7650,00	0,00	
	Iš viso:	0,00	7608,70	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	9000,00	0,00	
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	2156,52	0,00	0,00	2156,52	0,00	0,00	0,00	2156,52	0,00	0,00	0,00	2156,52	0,00	0,00	0,00	2156,52	0,00	0,00	1280,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	1886,96	0,00	0,00	1886,96	0,00	0,00	0,00	1886,96	0,00	0,00	0,00	1886,96	0,00	0,00	0,00	1886,96	0,00	0,00	1120,00	
<i>Kitos viešosios lėšos</i>	Kitos viešosios lėšos																							
	Privaciaios lėšos																							
<i>Europos Sąjungos</i>	Europos Sąjungos	0,00	0,00	0,00	22913,04	0,00	0,00	22913,04	0,00	0,00	0,00	22913,04	0,00	0,00	0,00	22913,04	0,00	0,00	0,00	22913,04	0,00	0,00	13600,00	
	Sąjungos																							

	struktūrinių fondų lėšos									
	<i>Iš viso:</i>	0,00	0,00	0,00	26956,52	22000,00	22000,00	22000,00	22000,00	16000,00
<i>Strategijos administravimo išlaidos, eurai (iki 15 proc. VPS įgyvendinti skirtų ES fondų lėšų)</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	220,22	784,18	680,00	680,00	680,00	680,00	680,00	680,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	192,69	686,16	595,00	595,00	595,00	595,00	595,00	595,00	
	Kitos viešosios lėšos									
	Privačios lėšos									
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	2339,85	8331,91	7225,00	7225,00	7225,00	7225,00	7225,00	7225,00	
	<i>Iš viso:</i>	2752,76	9802,25	8500,00	8500,00	8500,00	8500,00	8500,00	8500,00	
<i>Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	220,22	3960,88	5200,00	7356,52	6430,73	4787,83	3960,00		
	Valstybės biudžeto lėšos	192,69	3465,77	4550,00	6436,96	5626,88	4189,35	3465,00		
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Privačios lėšos	0	0	0	0	0	0	0		
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	2339,85	42084,30	55250,00	78163,04	68326,44	50870,66	42075,00		
	<i>Iš viso:</i>	2752,76	49510,95	65000,00	91956,52	80384,05	59847,84	49500,00		

Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti: 398952,12Eur(iš jų 31916,18Eur savivaldybės lėšos)

Vietos projektų įgyvendinimui 343897,10(iš jų 27511,78Eur – savivaldybės lėšos)

VPS administravimui 55055,01 Eur (iš jų 4404,40 Eur – savivaldybės lėšos)

51